

**UCHWAŁA NR XLVI/313/2022
RADY GMINY LEŁÓW**

z dnia 26 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lełów na lata 2022-2027

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) Rada Gminy Lełów uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Lełów na lata 2022-2027, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Strategia Rozwoju Gminy Lełów na lata 2022-2027 podlega ocenie i aktualizacji w zakresie rzeczowym, terminowym i finansowym.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lełów.

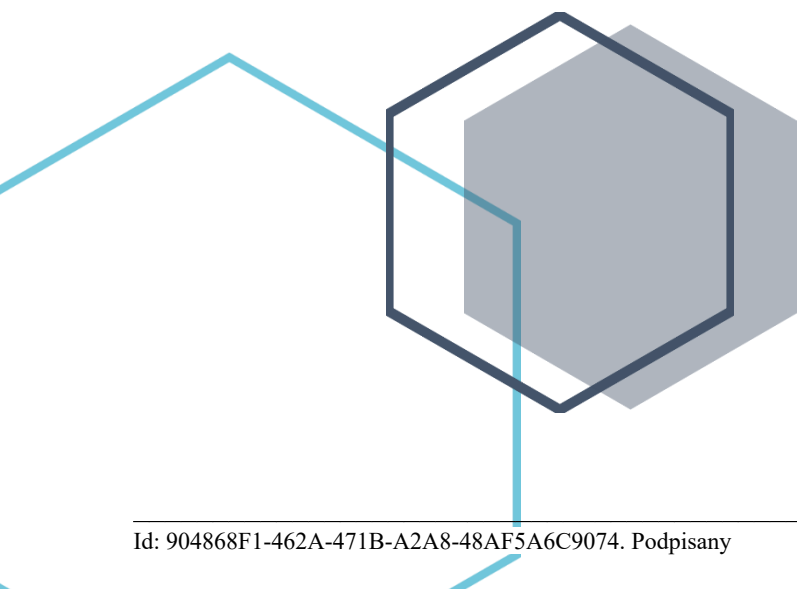
§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy
Lełów

Władysław Jaworski

Strategia Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027

GMINA LEŁÓW
NA SKRZYŻOWANIU SZLAKÓW I KULTUR

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	5
1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii	5
Podstawa prawna	5
Metodyka opracowania strategii	6
2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	8
3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy.....	17
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	21
5. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych	24
Portret terytorialny gminy.....	24
Wyniki badania mieszkańców	28
6. Analiza SWOT	31
II Założenia planistyczne	35
7. Misja i wizja rozwoju	35
8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	38
9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	40
10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	46
11. Schemat ilustrujący założenia planistyczne.....	48
III Wdrażanie	49
12. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	49
13. Rezultaty planowanych działań	52
14. Finansowanie strategii.....	53
15. Ewaluacja ex-ante.....	54
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	57
Analiza danych zastanych.....	57
Gmina oczami mieszkańców	64
Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	71
Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	76

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027 jest długookresowym perspektywicznym planem działania, który określa cele strategiczne oraz kierunki działań podejmowane do ich osiągnięcia. Mimo że tego rodzaju dokument nie jest obowiązkowy, pozwala on na precyzyjne realizowanie zaplanowanej polityki rozwoju i dobrego zarządzania, a także podnoszenia jakości życia mieszkańców. Strategia stanowi pewnego rodzaju instrukcję, według której władze powinny postępować, aby osiągnąć założone cele. Ponadto, dokument ten umożliwia pozyskiwanie środków zewnętrznych, w szczególności funduszy Unii Europejskiej.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Przedstawiona strategia zawiera wszystkie obowiązkowe elementy, wynikające ze znowelizowanych przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Przyjęta strategia jest spójna z dokumentami szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. Powstanie dokumentu jest efektem połączenia analizy danych zastanych, diagnozy, przeprowadzonych badań ankietowych oraz prac warsztatowych, eksperckich.

Rezultatem opracowania strategii rozwoju jest dokument tekstowy i graficzny, który stanowi odpowiedź na potrzeby i możliwości prowadzenia procesu planowania i realizacji celów. Rezultatem wdrożenia strategii jest wieloletni, skuteczny proces doskonalenia uwarunkowań ekonomiczno-społecznych i przestrzennych obszaru, zgodny z wyznaczonymi priorytetami i zasadami zrównoważonego rozwoju.

Dokument składa się z części diagnostycznej, która opiera się na analizie danych zastanych oraz przedstawieniu bilansu strategicznego jednostki w formie analizy SWOT. Drugą część stanowi część planistyczna, która identyfikuje kluczowe cele i kierunki rozwoju. Nadrzędnym celem strategii jest poprawa warunków życia mieszkańców. Ostatnią częścią jest część wdrożeniowa wskazująca na możliwe źródła finansowania, zwartych w dokumencie przedsięwzięć.

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

Podstawa prawna

Podstawa prawna definiująca zarys i strukturę dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027 to ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym która wskazuje, iż strategia rozwoju gminy powinna zawierać wnioski z diagnozy oraz określać w szczególności:

1. Cele strategiczne rozwoju w kontekstach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. Kierunki działań mających na celu osiągnięcie celów strategicznych;
3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, także w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki określające ich osiągnięcie;
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. Obszary strategicznej interwencji zawarte w strategii rozwoju województwa o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;
7. Obszary strategicznej interwencji kluczowe do sporządzenia dokumentów wykonawczych;
8. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Wartym podkreślenia jest fakt, że powyższe elementy dokumentu wpisują się w strukturę przygotowanej strategii. Niniejsze opracowanie uwzględnia kwestie społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, które wynikają ze znowelizowanych przepisów. Projekt strategii sporządzany jest w formie tekstowej oraz graficznej, ze wskazaniem na model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego i jest graficznym odzwierciedleniem treści strategii. Nowością na gruncie dotychczasowych przepisów jest konieczność określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, o czym mówi zapis Art. 10f. 1. ustawy o samorządzie gminnym: Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawa wskazuje również podmioty z którymi należy przeprowadzić konsultacje, są to: sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, mieszkańcy gminy oraz właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Metodyka opracowania strategii

Analiza desk research

W pierwszej fazie opracowywania Strategii przeprowadzono analizę danych zastanych (wtórnych). Przeanalizowane zostały ogólnodostępne dokumenty planistyczne i diagnostyczne w wymiarze lokalnym i regionalnym. Analizie poddano również zbiory danych statystycznych, które prowadzi Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy. Po wyselekcjonowaniu przydatnych z punktu widzenia Strategii oraz rzetelnych informacji, dokonano właściwej analizy desk research. To pozwoliło na wypracowanie wniosków na temat badanego obszaru.

Badania ilościowe

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone wśród mieszkańców gminy. Miało ono formę ankiety internetowej, która została opublikowana na stronie Gminy Lelów. Ankietowani mieli możliwość oceny poszczególnych elementów oferty gminy oraz jej funkcjonowania. Badanie to miało na celu przede wszystkim poznanie potrzeb lokalnej społeczności. W badania wzięło udział łącznie 121 respondentów.

Badania jakościowe

Badania jakościowe służą zebraniu dodatkowych, pogłębionych informacji, dotyczących obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, kondycji gminy, a także zachodzących procesów. Na potrzeby opracowania dokumentu przeprowadzone zostały badania terenowe, polegające przede wszystkim na obserwacji i zbieraniu informacji dotyczących gminy i mieszkańców oraz interpretacji uzyskanych danych. Ponadto w ramach tworzonej strategii przeprowadzono warsztaty i spotkania z władzami gminy.

Analiza SWOT

Zadaniem analizy SWOT jest usystematyzowanie danych, faktów i informacji, które zostały pozyskane na potrzeby diagnozy. Dzięki diagnozie jesteśmy w stanie zidentyfikować poszczególne elementy, które mogą przyczynić się i zostać wykorzystane w procesie rozwoju gminy (mocne strony i szanse), lub stanowić barierę i ograniczenia

rozwojowe (słabe strony i zagrożenia). Na podstawie tych informacji można przeprowadzić analizę SWOT. Zidentyfikowane bariery i potencjały stanowią bazę do wypracowania kierunków rozwoju i celów.

Opracowanie misji i wizji

Wizja to opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej, do realizacji której wyznacza się cele i kierunki działania. Misja natomiast to ogólny, nadrzędny kierunek działania, jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Przedstawione w niniejszym dokumencie misja i wizja zostały wypracowane w modelu partycypacyjno-eksperymentalnym.

Sformułowanie celów

Uzyskane w trakcie poszczególnych etapów wnioski, są bazą do formułowania celów strategicznych oraz zaplanowania kierunków działań. Stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na etapie diagnostycznym problemy. Są również szansą na lepsze wykorzystanie potencjałów gminy.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej ilustruje założenia strategii, jest graficznym odzwierciedleniem przedstawianych w niej treści. Forma graficzna sprawia, że treści zawarte w dokumencie stają się bardziej przystępne i łatwiejsze w odbiorze. Model przedstawia kluczowe elementy, które przede wszystkim wpływają na przestrzeń.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa zawiera szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takich jak system realizacji strategii, monitoring, ewaluacja, aktualizacja oraz określa źródła finansowania, które przydatne są w ocenie możliwości realizacji przedsięwzięć przedstawionych w strategii.

2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Rozdział odnosi się do przepisu „Art. 10f. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa” zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym zapisem, prezentowany dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych, szczególnie tych na poziomie krajowym i regionalnym. Poniżej zdefiniowano i wykazano komplementarność z najważniejszymi dokumentami z ww. poziomów. Jednocześnie, w kolejnym rozdziale wykazano odwołania do obszarów strategicznej interwencji znajdujących się w strategii województwa, które tworzą płaszczyznę do rozwoju Gminy Lelów. Poza odniesieniami do dokumentów krajowych i regionalnych w dokumencie przedstawiono dokumenty lokalne, które wpisują się w założenia planistyczne Strategii Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027, a także są w jej ramach koordynowane jako poszczególne plany na poziomie gminy.

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 ro.) – SOR- została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio i długofalowej polityki gospodarczej.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – KSRR - podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony.
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lelów
- Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016-2020
- Gminny Program rewitalizacji Gminy Lelów 2017

Z uwagi na istotną rolę strategii województwa w procesie opracowywania niniejszego dokumentu, przywołano najważniejsze ustalenia, a więc cele strategiczne i operacyjne wraz z wizją rozwoju województwa śląskiego, wskazującą że „Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji,

zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku”. Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne i operacyjne zaplanowane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

<p>Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p>	<p>Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p>
<p><i>Cele operacyjne:</i> A.1 Konkurencyjna gospodarka A.2 Innowacyjna gospodarka A.3 Silna lokalna przedsiębiorczość</p>	<p><i>Cele operacyjne:</i> B.1 Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2 Aktywny mieszkaniec B.3 Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki</p>
<p>Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p>	<p>Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p>
<p><i>Cele operacyjne:</i> C.1 Wysoka jakość środowiska C.2 Efektywna infrastruktura C.3 Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu</p>	<p><i>Cele operacyjne:</i> D.1 Zrównoważony rozwój terytorialny D.2 Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3 Nowoczesna administracja publiczna</p>

Ponadto, niniejsza strategia realizuje przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, w szczególności zapisy art. 315., wskazujące dokumenty planistyczne, które uwzględnia się w strategiach rozwoju gmin, którymi są m.in.: plany zagospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym oraz plan przeciwdziałania skutkom suszy. Poniżej odniesiono się do tych dokumentów, w zakresie bezpośrednio odnoszącym się do granic gminy Lelów.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Odry

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są dokumentami planistycznymi, stanowiącymi podstawę do podejmowania decyzji, które mają wpływ na kształtowanie stanu zasobów wodnych i zasad gospodarowania. Gmina Lelów leży na obszarze dwóch dorzeczy: Odry w regionie wodnym Warty oraz Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły.

Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) brano ponadto pod uwagę ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Zgodnie z tym, celem środowiskowym dla JCWP rzecznych jest dobry stan chemiczny wód i elementów hydromorfologicznych.

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe informacje na temat JCWP (jednolitych części wód powierzchniowych) i JCWPD (jednolitych części wód podziemnych) zlokalizowanych na terenie gminy Lelów.

Większość JCWP charakteryzuje się złym stanem ogólnym, co niesie ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – jedynie dwie JCWP są niezagrożone. Według typologii JCW większość z nich to potoki wyżynne węglanowe. W przypadku JCWPD wszystkie cechują się dobrym stanem i nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Tabela 1 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy

Dorzecze	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
						Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Wisły	RW20006254154	Dopływ spod Małachowa	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	dobry	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
	RW20006254158	Dopływ spod Nakła	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
	RW200062541714	Białka	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	dobry	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
	RW20006254172	Dopływ spod Podlesia	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
	RW20009254157	Pilica od Dopływu z Węgrzynowa do Dopływu spod Nakła	Mała rzeka wyżynna węglanowa	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
	RW200092541711	Pilica od Dopływu spod Nakła do Kanału Koniecpol-Radoszewnica	Mała rzeka wyżynna węglanowa	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
Odry	RW6000101813699	Wiercica	Potok nizinny piaszczysty	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
	RW60001018149	Kanał Warty ze Starą Wiercią i Kanałem Lodowym ¹	Potok nizinny piaszczysty	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGWWP KZGW.

Tabela 2 Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych (JCWPD) zlokalizowanych na terenie gminy

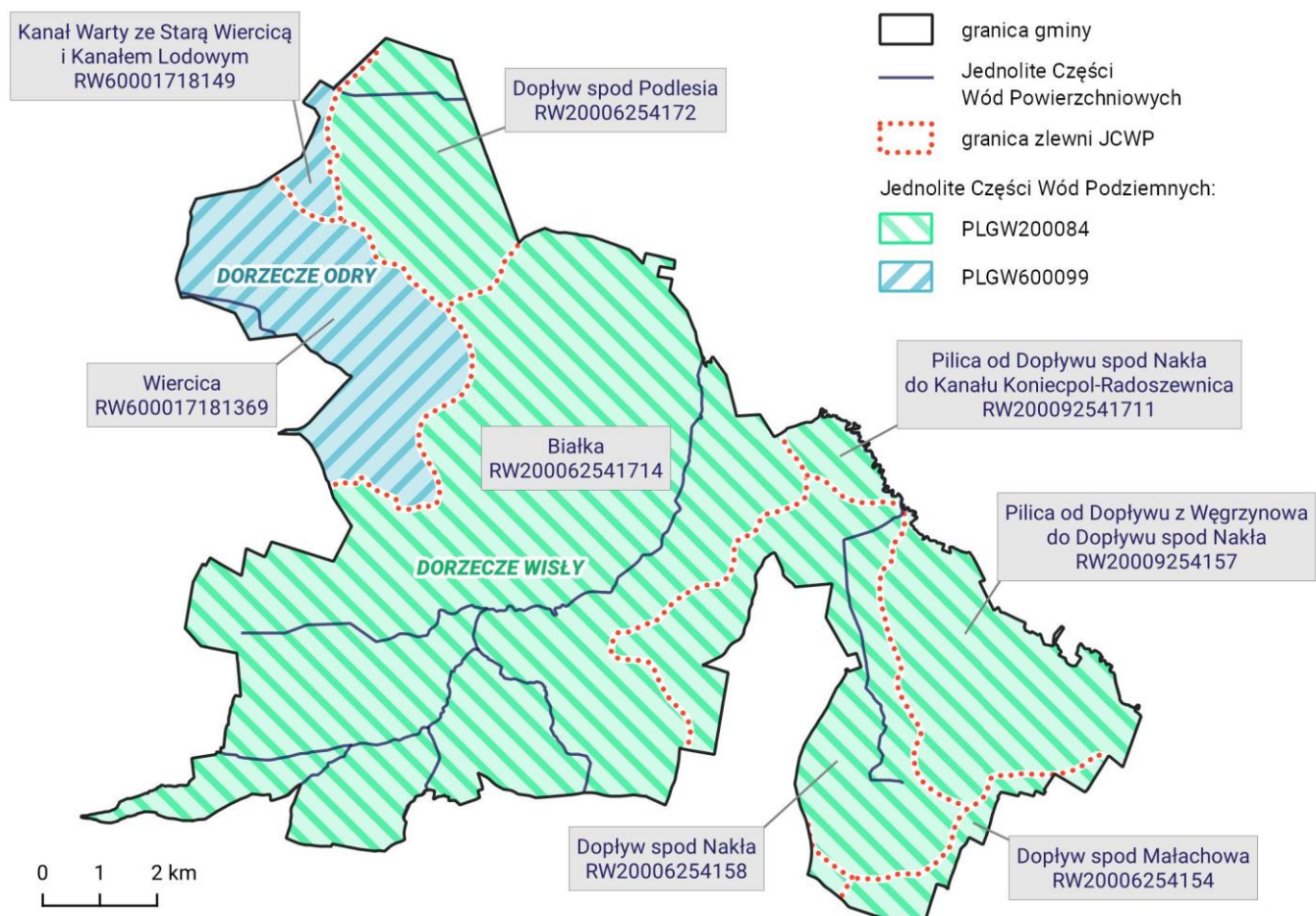
Dorzecze	Numer JCWPD	Ogólna ocena stanu	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Obszar wyznaczony na mocy art. 7 do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Wisły	PLGW200084	dobry	dobry	dobry	TAK	niezagrożona

¹ Dla jednolitej części wód Wiercica zostały ustalone odstępstwa czasowe od osiągnięcia dobrego stanu z uwagi na brak możliwości technicznych. Pozostałe części wód (Kanał Warty ze Starą Wiercią i Kanałem Lodowym oraz PLGW600099) nie posiadają derogacji.

Odry	PLGW600099	dobry	dobry	dobry	TAK	niezagrożona
------	------------	-------	-------	-------	-----	--------------

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGWWP KZGW.

Rysunek 1 Mapa JCWP i JCWPD zlokalizowanych na terenie gminy Lelów

Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program wodno-środowiskowy Kraju to jeden z głównych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami w Polsce. Opracowywany jest w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, takich jak:

- niepogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

W celu weryfikacji zaplanowanych działań w PWŚK przeprowadzana jest jego aktualizacja. Umożliwia to uzupełnienie części działań, aby wyznaczone cele środowiskowe były możliwe do osiągnięcia. Program wskazuje działania podstawowe i uzupełniające, które mają na celu poprawę lub utrzymanie dobrego stanu wód w dorzeczach. Poniżej znajdują się działania wyszczególnione dla wód z obszaru dorzecza Wisły i Odry znajdujących się na terenie gminy Lelów.

Działania podstawowe wskazane w aPWŚK dla obszaru dorzecza Wisły

Dopływ spod Małachowa, Białka

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
- regularny wywóz nieczystości płynnych

Dopływ spod Nakła

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata
- regularny wywóz nieczystości płynnych

Dopływ spod Podlesia, Pilica od Dopływu spod Nakła do Kanału Koniecpol-Radoszewnica

- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata
- regularny wywóz nieczystości płynnych

Pilica od Dopływu z Węgrzynowa do Dopływu spod Nakła

- regularny wywóz nieczystości płynnych

PLGW200084

- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
- opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych
- wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych

Działania podstawowe wskazane w aPWŚK dla obszaru dorzecza Odry**Wiercica**

- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków
- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
- regularny wywóz nieczystości płynnych

Kanał Warty ze Starą Wiercią i Kanałem Lodowym

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
- regularny wywóz nieczystości płynnych

PLGW600099

- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
- opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych
- wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
- wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych

Ponadto istotna jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków. Drugą ważną kwestią jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe rolnicze użytkowanie gleb, prowadzenie prac przeciwozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, jak również poprzez ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł. Ważne jest retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do budowy nowych zbiorników wodnych.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły i Odry

Głównym celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły i Odry jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W dokumentach wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego na terenie gminy przedstawia załącznik nr 3. Uwzględniono tam obszary na których ryzyko powodzi jest wysokie (Q10% -raz na 10 lat) lub średnie (Q1% - raz na 100 lat). Należy jednak mieć na uwadze, że teren gminy Lelów który administrowany jest przez Zarząd Gospodarki Wodnej Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie, znajduje się częściowo również na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie Q0,2% (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 500 lat). Tereny zagrożone powodzią od rzeki Pilica występują na terenie obrębów geodezyjnych Gródek Nakło. Za obszary szczególnie zagrożone powodzią uważa się również pasy techniczne oraz obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska. Powinno się dążyć do unikania (lub całkowitej eliminacji) wzrostu zagospodarowania na tych obszarach. Jednakże, planując zagospodarowywanie obszarów zagrożonych powodzią należy przestrzegać zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym, a prowadzone inwestycje nie mogą naruszać zapisów dokumentów ani utrudniać zarządzania, jak również stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska. Natomiast część gminy Lelów zlokalizowana w regionie wodnym Warty, administrowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) jest dokumentem, który został sporządzony na podstawie art.183 – 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, 2368). Głównym celem planu jest zapobieganie dotkliwym konsekwencjom wystąpienia suszy.

Do celów szczegółowych PPSS należą:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,

- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Gmina Lelów w klasach łącznego zagrożenia suszą została zaklasyfikowana do klasy silnego zagrożenia suszą. Zagrożenie występowaniem poszczególnych typów suszy w gminie oraz przynależność do klas, przedstawiono poniżej:

- Zagrożenie suszą rolniczą – klasa I, słabo zagrożone,
- Zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa III, silnie zagrożone,
- Zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa II, umiarkowanie zagrożone.

Z uwagi na wysoki poziom zagrożenia suszą, ale również możliwość wystąpienia na terenie gminy powodzi, ważny jest rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, uwzględnienie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód i przywracające w możliwym zakresie naturalny, gruntowy charakter ich odpływu. Wskazane działania przyczynią się przyczyni się do zwiększania odporności gminy na zagrożenia związane z postępującymi zmianami klimatu.

3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

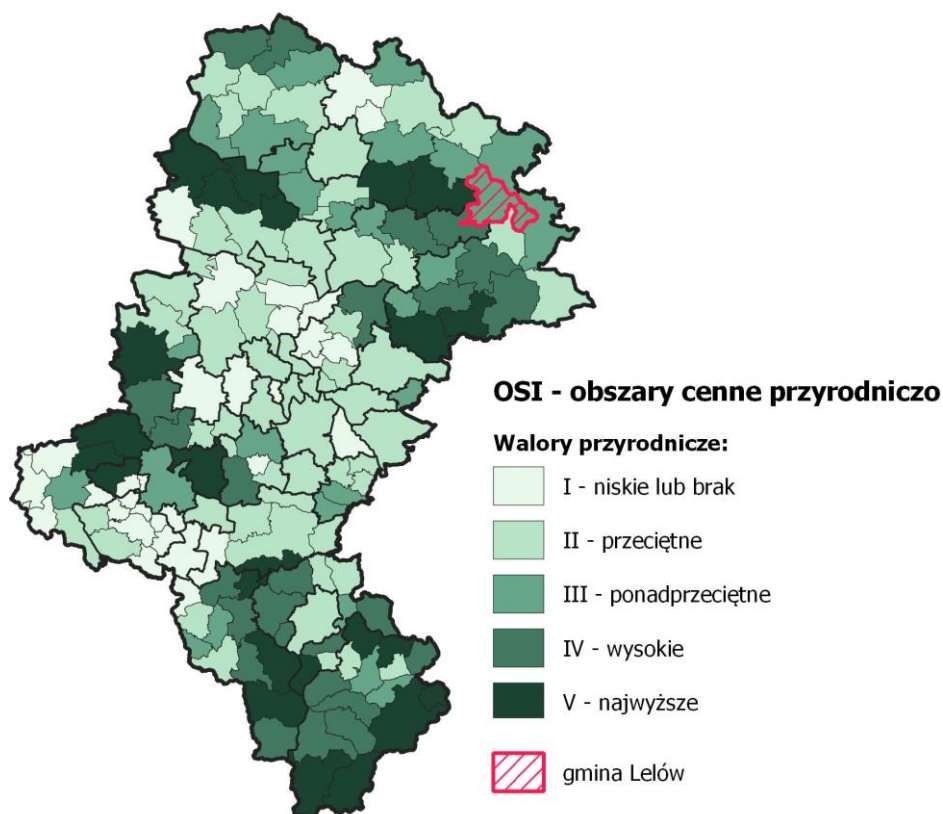
Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, 1571 i 1815 oraz z 2020 r. poz. 1378), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 3. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834).

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, zidentyfikowano pięć OSI w ujęciu tematycznym, które zostały przyporządkowane do dwóch grup:

- OSI konkurencyjne
 - Obszary cenne przyrodniczo
 - Ośrodki wzrostu
- OSI problemowe
 - Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze
 - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza
 - Gminy w transformacji górniczej

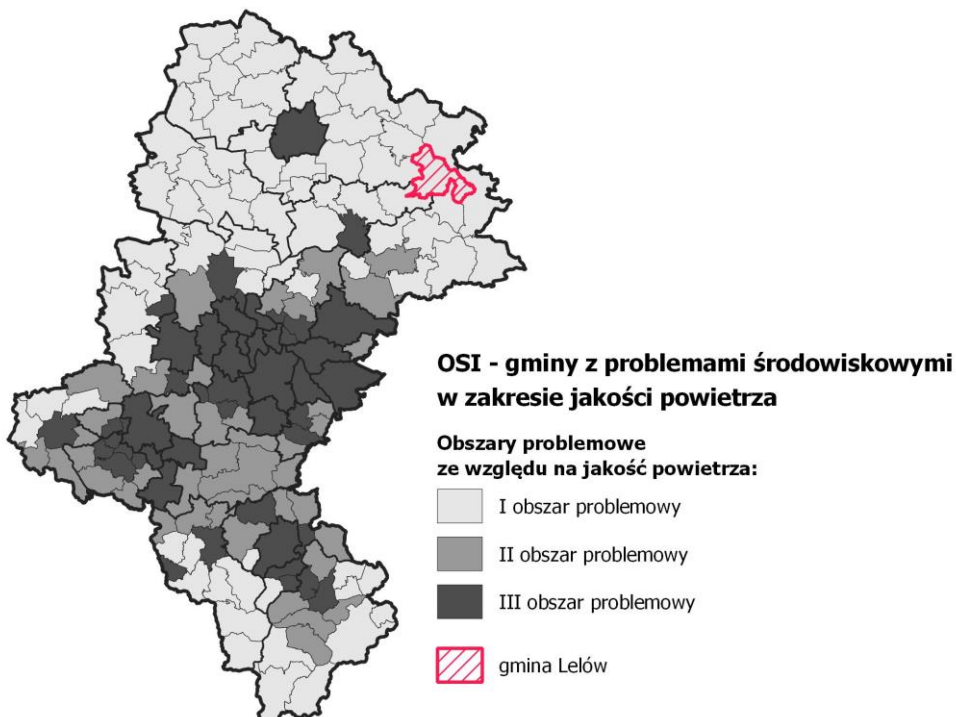
Gmina Lelów wpisuje się w OSI konkurencyjne – obszary cenne przyrodniczo, z uwagi na walory przyrodnicze, które w pięciostopniowej skali, zostały zaklasyfikowane jako ponadprzeciętne (III). Na terenie gminy występują specjalne obszary ochrony (Suchy Młyn, Dolina Górnej Pilicy i Białka Lelowska) oraz użytek ekologiczny – Dąbrowa. Wyzwaniem dla tego typ obszarów jest przede wszystkim ochrona bioróżnorodności, zatem kluczowe będzie na tych obszarach prowadzenie polityki zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Gmina została zaklasyfikowana również do obszarów problemowych, z uwagi na jakość powietrza. Lelów zgodnie z zapisami strategii „Śląskie 2030”, został wskazany jako I obszar problemowy w tej kwestii, a więc charakteryzujący się przekroczeniem jednego dowolnego wskaźnika jakości powietrza (PM_{2,5}, PM₁₀ lub benzo(a)pirenu). Główną przyczyną tego stanu jest niska emisja, ale również emisja przemysłowa i liniowa. Wyzwaniem jest ograniczenie niskiej emisji, przy jednoczesnym wsparciu rozwoju sieci ciepłowniczej, a także wdrażanie innowacji, które mają na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Działania w tym zakresie są szczególnie istotne z uwagi na negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza na stan zdrowia mieszkańców.

Rysunek 2 OSI - obszary cenne przyrodniczo, wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, z uwzględnieniem położenia gminy Lelów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Rysunek 3 OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza, wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, z uwzględnieniem położenia gminy Lelów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Poniżej przedstawiono kierunki działań dedykowane określonym OSI w które wpisuje się Gmina Lelów.

Obszary cenne przyrodniczo	
Cel strategiczny A	Cel strategiczny B
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
Cel strategiczny C	Cel strategiczny D
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. • Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.

Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	
Cel strategiczny A	Cel strategiczny B
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. • Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. • Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia
Cel strategiczny C	Cel strategiczny D
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.

Kierunki działań dedykowane OSI obszary cenne przyrodniczo realizowane będą w szczególności w ramach kierunku działania 2. Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych w odniesieniu do posiadanych zasobów oraz kierunku działania 5. Ochrona zasobów naturalnych jako elementów istotnie wpływających na komfort życia mieszkańca, wskazanych w niniejszej strategii. W przypadku OSI – gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza, zapisy strategii wojewódzkiej, realizowane będą w ramach wdrażanych przedsięwzięć z zakresu m.in. kierunku działania 3. Efektywne polityki publiczne w zakresie polityki społecznej, edukacyjnej, kulturalnej etc. oraz kierunku działania 6. Podnoszenie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego, które zaplanowano w niniejszym dokumencie.

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

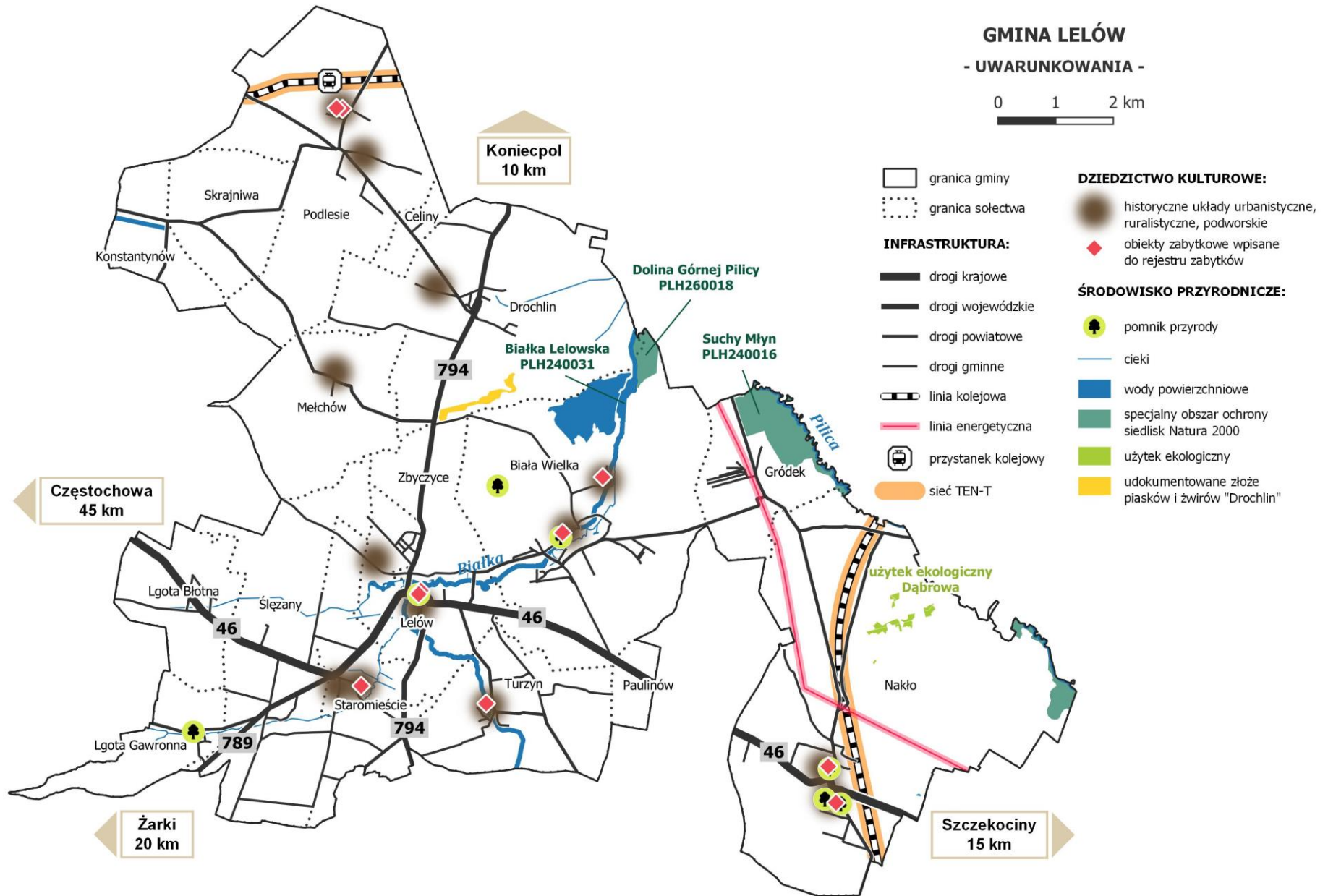
Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „*model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. 3. 4) zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834).*”

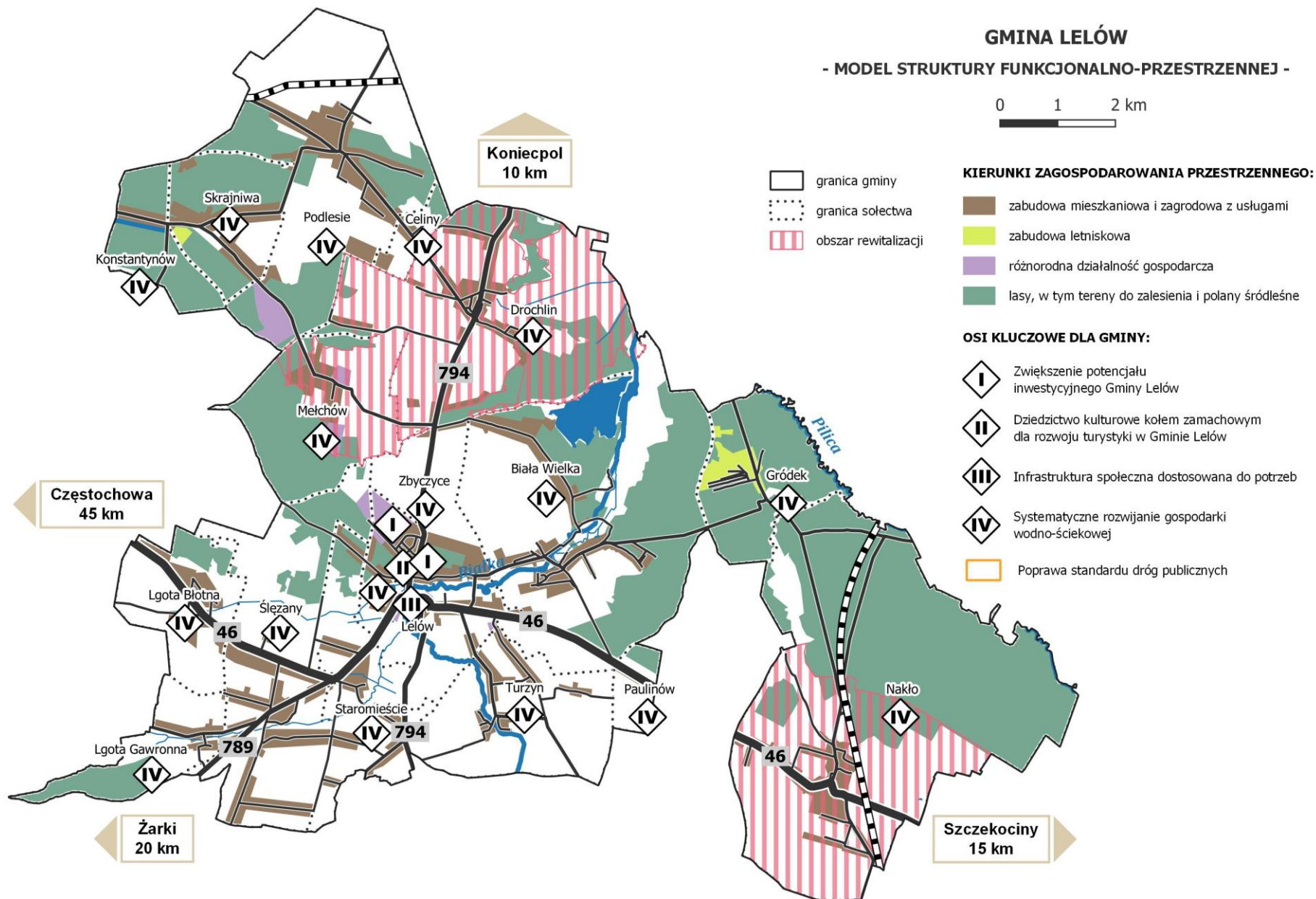
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Lelów została przedstawiona za pomocą dwóch map: map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego, obszary wymagające ochrony.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego gminy, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

5. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 1378)”, który znajduje się w Art. 10e. 3.

Portret terytorialny gminy

Demografia

- Analiza demograficzna Gminy Lelów wskazuje na stopniowy spadek liczby mieszkańców w latach 2010-2020. Według danych GUS liczba ta spadła z 5 071 w 2010 r. do 4 794 w 2020 r. – nastąpił zatem spadek o około 5%.

Dla weryfikacji danych GUS zdecydowano się na odniesienie ich do danych pozyskanych z Urzędu Gminy. Według danych ewidencji ludności w 2010 r. gminę zamieszkiwało 5 105 mieszkańców, a w 2020 r. już 4 764. Zatem dynamika zmian wskazuje na zmniejszenie liczby mieszkańców rzędu 6,6% w ostatniej dekadzie. Mimo niewielkich różnic obserwowana tendencja wskazuje na systematycznie zmniejszającą się liczbę ludności.

- Według prognoz demograficznych do roku 2030 liczba ludności prawdopodobnie wyniesie 4 549 osób.
- W analizowanych latach przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców drastycznie spadał, ostatecznie wynosząc w 2020 roku wartość ujemną (-11,5). Bezpośrednią przyczyną takiej sytuacji jest malejąca liczba urodzeń przy prawie nieistotnych zmianach w liczbie zgonów.
- Saldo migracji na 1000 mieszkańców w latach 2016-2020 utrzymywało się na poziomie ujemnym. Oznacza to, że więcej osób wyjeżdża z gminy Lelów niż się w niej osiedla. W 2020 roku saldo migracji na 1000 ludności wyniosło -0,2 – to mniej o prawie 2 pp. w porównaniu z 2016 r.
- Pozytywnym zjawiskiem jest rosnący udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,2% w 2020 roku). W przypadku osób w wieku produkcyjnym, ich liczba zmniejszyła się z 61,6% do 60,1%. Widoczny jest również wzrost udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – z 22,6% do 23,8% w ciągu ostatnich pięciu lat.
- Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem, w gminie Lelów wynosił w 2020 roku 20,2% i wykazuje tendencję wzrostową na przestrzeni analizowanych lat. Pokazuje to, że gminę dotyka problem starzenia się społeczności lokalnej.

Edukacja i kultura

- W gminie Lelów w 2017 r. powstał żłobek. Od tego roku do 2019, odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wzrósł do 10%. W ostatnim analizowanym roku (2020) wartość wskaźnika zmniejszyła się do 8%, co może być wynikiem pandemii COVID-19.
- Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na przestrzeni lat 2016-2019 wykazują tendencję wzrostową. W latach 2016-2019 odnotowano wzrost o 8,3 pp. wynosząc 85,3%, w następnym roku jego wartość ta zmniejszyła się o 6,5 pp. ostatecznie wynosząc 78,8%.
- Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku były niższe niż w powiecie częstochowskim i województwie śląskim. Średnia z trzech przedmiotów (język polski, angielski i matematyka) wyniosła dla gminy 53,6% i była niższa niż średnia dla powiatu (58,8%) i województwa (58,1%). Najniższy wynik w Lelowie uzyskano z matematyki (40,9%), najlepszy z języka polskiego (60,4%).
- Gmina Lelów posiada wysoki współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych – na poziomie 95,8%, wyższy w porównaniu z powiatem (89,27%) i województwem (96,37%) w 2020 roku.
- Analizując kwestie dotyczące kultury, można zauważyć stopniowy wzrost wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego, z 2,9% w 2016 r. do 4,8% w 2020 r. W szczególności wzrosły nakłady na ośrodki kultury.
- W przypadku czytelników bibliotek i wypożyczeń, widoczny jest spadek w ich liczbie w 2020 r. spowodowany ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19. W 2020 r. liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności wynosiła 127, natomiast liczba wypożyczeń 14,9 na 1 czytelnika.
- Odnotowuje się stopniowy spadek liczby imprez, jak również uczestników imprez. Gmina powinna skupić się na poszerzeniu oferty kulturalnej oraz dopasowaniu jej do oczekiwań i potrzeb wszystkich grup mieszkańców.

Pomoc społeczna

- Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zmalała o 41% w latach 2016-2020. W 2016 roku ich liczba równa była 924, natomiast w 2020 wynosiła 545. Jest to pozytywne zjawisko dla gminy, wskazujące na polepszające się warunki życia mieszkańców.
- W latach 2016-2018 liczba rodzin objętych pomocą społeczną zmalała o około 23% - ze 181 do 139. W 2019 roku sytuacja uległa zmianie, nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą społeczną, ostatecznie w 2020 wynosząc 247 rodzin. Wpływ na tę sytuację mogło mieć

wystąpienie pandemii COVID-19, które znacząco wpłynęło na pogorszenie się sytuacji gospodarstw domowych i poziomu życia mieszkańców.

- Najczęstszymi przyczynami przyznania świadczeń pomocy społecznej w 2020 r. w gminie Lelów było ubóstwo (63 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (55 rodzin) oraz bezrobocie (50 rodzin).
- W strukturze rodzin objętych wsparciem, w 2020 r. w stosunku do 2016 r. zmniejszył się udział rodzin z dziećmi o blisko 30,6 pp., jednakże nadal stanowią dominującą grupę w strukturze rodzin objętych pomocą społeczną.
- Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy w 2020 roku wyniosła 336 879 złotych, jest to 32% spadek w stosunku do roku 2016.

Przedsiębiorczość i rynek pracy

- Według danych GUS liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2016 roku wynosiła 644, natomiast w 2020 – 711. Wskazuje to na wzrost o około 10% w ostatnich pięciu latach i rosnący poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Wśród podmiotów dominują podmioty z sekcji budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny.
- W okresie 2016-2020 nastąpił spadek liczby nowo zarejestrowanych podmiotów (o 20%), przy jednoczesnym spadku liczby podmiotów wykreślonych z rejestru REGON (o ponad 77%). Widoczna jest znacząca przewaga podmiotów nowo zarejestrowanych nad wyrejestrowanymi, co świadczy o dobrej koniunkturze lokalnej gospodarki.
- W gminie Lelów większym zmianom nie uległa liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W 2016 roku ich liczba była równa 43. W 2020 roku liczba ta wzrosła o 3. Wskaźnik ten był wyższy niż dla powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego.
- Pozytywnym zjawiskiem dla gminy Lelów jest wzrost przedsiębiorczości, który objawia się w liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2016 roku wskaźnik ten wynosił 502 osoby, zaś w 2020 było to 553. Widoczna jest zatem tendencja wzrostowa (10%). W strukturze przedsiębiorców dominują osoby w wieku 30-39 stanowiąc 29,5%, niewiele mniej stanowią osoby w wieku 40-49 (29%). Osoby do 30 roku życia stanowią zaledwie 8,2% w strukturze przedsiębiorców.
- W 2020 roku liczba osób pracujących (w firmach powyżej 9 osób) w gminie Lelów wynosiła 448 osób. W porównaniu do 2016 roku spadła o ponad 5%. Widoczne są dysproporcje w ostatnim analizowanym roku pomiędzy liczbą pracujących kobiet (268), a liczbą mężczyzn (180). W przeliczeniu na 1000 ludności w 2020 r. liczba pracujących wynosiła 93.

- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2016-2020 zmalała o 24%. W 2020 r. liczba bezrobotnych była równa 228. Analizując wskaźnik stopy bezrobocia, można zauważyć niewielki wzrost (o 0,3 pp.) w 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego, co w dużej mierze spowodowane jest pandemią COVID-19.
- W 2020 roku wśród osób bezrobotnych dominowały osoby w wieku od 25-34 lat. Analizując strukturę wykształcenia osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W grupie bezrobotnych w 2020 r. dominowały osoby długotrwale bezrobotne (blisko 34%). Widoczne są zmiany w strukturze bezrobocia dotyczące przede wszystkim spadku bezrobocia krótkookresowego, na rzecz bezrobocia długookresowego.

Ochrona środowiska

- Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego w ciągu lat 2016-2019 wzrastało. W 2016 wynosiło 25,4 m³ natomiast w 2019 już 30,7 m³.
- Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2016-2020 utrzymywał się na podobnym poziomie 89-90%. Niekorzystnie sytuacja przedstawia się w przypadku sieci kanalizacyjnej - w porównaniu do 2016 udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2020 r. wzrósł o około 1 pp. W roku 2020 roku z kanalizacji korzystało zaledwie 23,9% mieszkańców gminy Lelów. Kluczowe jest zatem prowadzenie działań na rzecz rozwoju i rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy.
- W strukturze wydatków gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, dominują wydatki w dziale ochrony powietrza atmosferycznego – 1 157 391,46 złotych, widoczny jest ogromny wzrost wydatków na ten dział w 2020 r. W 2019 r. na ochronę powietrza i klimatu przeznaczono zaledwie 32 tys. zł. Od 2018 r. stopniowo rosną również wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi.
- Wzrosła również ilość odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów. Na przestrzeni lat 2017-2020 gmina zarejestrowała wzrost o około 16 pp. Pozytywnym jest wzrost odsetka odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych, z 40,5% w 2017 r. do 57,3% w 2020 r., wartości te są wyższe w porównaniu do powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego.

Finanse samorządowe

- Analizując sytuację finansową gminy, widoczna jest przewaga dochodów nad wydatkami. Wyjątek stanowiły lata 2018 i 2019, kiedy to wydatki przewyższały dochody, a w gminie obserwowano deficyt budżetowy. Ostatecznie w 2020 roku dochody wyniosły 28 505 522,54 zł, czyli o 2 348 614,37 zł więcej niż wydatki (26 156 908,17 zł).
- Największy udział wśród dochodów gminy miały dotacje - w 2020 roku wyniosły aż 40,4% całości dochodów gminy, następnie dochody własne (31,4%) i subwencja (28,2). Od 2018 r. odnotowuje się spadek udziału subwencji i dotacji, na rzecz wzrostu dochodów własnych. W dochodach własnych dominuje podatek od osób fizycznych, następnie podatek od nieruchomości, wpływy z usług oraz podatek rolny.
- Wśród wydatków budżetu gminy Lelów największy udział (27,6%) miały wydatki w dziale rodzina, a następnie wydatki przeznaczone na oświatę i wychowanie. Udział wydatków na pomoc społeczną i rodzinę stopniowo wzrasta od 2016 r. i w 2020 r. wynosił 35,6%.
- Dochody gminy na jednego mieszkańca w 2020 r, wyniosły 5948,56 zł - to więcej o 1 926,69 zł w porównaniu do 2019 r. Mimo odnotowanego wzrostu, dochody te są niższe w porównaniu do wartości dla powiatu czy województwa.

Wyniki badania mieszkańców

1. Znaczną większość wśród badanych w ankiecie stanowiły kobiety – 74,4%. W strukturze wieku respondentów najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 (ponad 32%). Większość stanowiły osoby pracujące (prawie 67%), a także z wykształceniem wyższym (ponad 65%). Największą aktywnością w badaniu wykazali się mieszkańcy Lelowa (34,7%), Podlesia (15,7%) oraz Białej Wielkiej (9,1%).
2. Większość respondentów ocenia gminę Lelów jako dobre miejsce do życia - 55% respondentów. Negatywne opinie wyraziło około 21% osób. Blisko ¼ ankietowych nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Z uwagi na ten fakt, gmina powinna wdrożyć działania mające na celu podniesienie jakości i poziomu życia oraz wzmacnianie pozytywnego wizerunku Lelowa.
3. Około 60 % ankietowanych planuje w najbliższych 5 latach pozostać w swoim obecnym miejscu zamieszkania. Wynik ten jest zbliżony do odsetka osób pozytywnie oceniających gminę jako miejsce do życia i po części jest wynikiem przywiązania mieszkańców. Niecałe 40% natomiast planuje zmianę miejsca zamieszkania, wskazują inną miejscowość w Polsce (15,7%) lub miejscowość województwa śląskiego (14,9%).

4. Wśród najlepiej ocenianych aspektów mieszkańcy gminy Lelów wskazali wysokie poczucie bezpieczeństwa (ponad 75%), a także odbiór odpadów komunalnych (około 74%). Korzystnie oceniona została również dostępność szkół (71,7%). Wskazane elementy mają istotny wpływ na jakość oraz komfort życia mieszkańców.
5. Najgorzej mieszkańcy ocenili dostępność lokali gastronomicznych (76%) oraz liczbę ścieżek rowerowych (prawie 64%). Kolejnym negatywnie ocenianym aspektem jest oferta instytucji kultury – ponad 61% ankietowanych wskazało ten aspekt jako niekorzystny. Mieszkańcy nie są też zadowoleni z jakości oferty i programów kierowanych do dzieci oraz młodzieży, nie spełnia ona oczekiwań ponad 54% respondentów. Gmina powinna wdrożyć działania mające na celu rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej i rekreacyjnej, dostosowanej do różnych grup mieszkańców, ze szczególnym wskazaniem na dzieci i młodzież.
6. Zalety wskazane przez mieszkańców to przede wszystkim krajobraz naturalny i środowisko (27,5%), lokalizacja (16,5%), a także spokój i poczucie bezpieczeństwa (15,6%). Gmina Lelów jest zatem miejscem spokojnym i cichym, co znacząco wpływa na jej atrakcyjność, poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz jakość ich życia.
7. Mieszkańcy wskazali brak miejsc pracy (22,6%) jako słabą stronę gminy. Drugim wyróżnionym aspektem jest zbyt mała ilość punktów handlowych, usługowych i gastronomicznych (13,1%), które byłyby w stanie zaspokoić potrzeby mieszkańców. Według ankietowanych, poprawy wymaga również stan i jakość infrastruktury drogowej. Większość odpowiedzi, wskazywanych jako niedogodności identyfikowane w gminie, dotyczy jakości i dostępności usług społecznych.
8. Odpowiedzi mieszkańców co do wyboru priorytetowych przedsięwzięć do realizacji w Lelowie pokrywa się z identyfikowanymi słabymi stronami. Mieszkańcom zależy przede wszystkim na rozwoju gospodarczym, który przyczyni się do stworzenia miejsc pracy dla miejscowej ludności. Drugim kluczowym aspektem są kwestie związane z dostępnością ofert kulturalnej, rozrywkowej i czasu wolnego.
9. Głównym problemem z perspektywy mieszkańców gminy Lelów jest starzenie się społeczności (62,8%), alkoholizm (58,7%), a także duża liczba osób bezrobotnych (47,9%). Wyzwaniem dla samorządu będzie przede wszystkim poprawa w zakresie dostępności i jakości usług medycznych, podstawowych, jak również specjalistycznych oraz wdrażaniem programów i strategii profilaktycznych, a także stworzenie nowych miejsc pracy.
10. Sytuacja na lokalnym rynku pracy nie jest korzystna, czego potwierdzeniem jest struktura odpowiedzi, dotyczących elementów związanych z rynkiem pracy. Najgorzej (32,2%) oceniono możliwość znalezienia „dobrej” pracy. Trudne w ocenie okazały się być kwestie dotyczące założenia własnej działalności (57,0% odpowiedzi ani dobrze, ani źle) oraz znalezienia pracowników (50,4% odpowiedzi ani dobrze, ani źle).

- 11.** Respondenci wskazali, że najkorzystniejszym obecnie kierunkiem rozwoju gminy jest stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego - 44,6% odpowiedzi. Również utworzenie gminy sprawniejszej i bardziej funkcjonalnej było jedną z najczęstszych odpowiedzi – 43% respondentów, a także stworzenie silnej gospodarki – 40,5%. Struktura odpowiedzi świadczy o tym, że ankietowani chcą by gmina Lelów była jednocześnie ich miejscem zamieszkania, miejscem pracy oraz oferowała rozmaite usługi.
- 12.** Najczęściej pojawiającym się skojarzeniem z gminą Lelów było określenie „gmina spokojna” – 31,4%. Dwie następne odpowiedzi odnoszą się do statusu materialnego mieszkańców, według ankietowanych Lelów to gmina ludzi średniej klasy (14,0%) oraz ludzi biednych (16,5%). Należy podjąć zatem działania mające na celu umożliwienie mieszkańcom znalezienie zatrudnienia, a tym samym podniesienie poziomu życia.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT rozumiana jako **S (Strengths) – mocne strony**, **W (Weaknesses) – słabe strony**, **O (Opportunities) – szanse**, **T (Threats) – zagrożenia** jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju.

Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Mocne strony

Bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo – obecność specjalnych obszarów ochrony

Obecność kultury żydowskiej – dziedzictwo Dawida ben Szlomo Bidermana, organizacja „Święta Ciulimu i Czulentu”

Atrakcyjność turystyczna wynikająca z uwarunkowań środowiskowych jak i dziedzictwa kulturowego i historycznego

Zmniejszone zapotrzebowanie na pomoc społeczną – spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców o 41% w latach 2016-2020, w 2020 r. liczba wynosiła 545

Upowszechnienie opieki żłobkowej – powstanie żłobka publicznego w 2017 r. i stopniowy wzrost odsetka dzieci objętych opieką żłobkową, w 2020 r. 8%

Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców – wzrost o 10% w 2020 r. (w stosunku do 2016 r.) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności – w 2020 r. 553

Obserwowana w gminie nadwyżka budżetowa – w 2020 r. dochody były o 2 mln zł wyższe niż wydatki

Wysoki poziom odczuwanego bezpieczeństwa w gminie – 75,2% ankietowanych pozytywnie oceniło ten aspekt

Wzrost odpadów selektywnie zebranych z gospodarstw domowych z 40,5% (2017 r.) do 57,3% (2020 r.)

Słabe strony

Słabsze powiązania funkcjonalne z uwagi na peryferyjność gminy

Zmniejszająca się liczba mieszkańców – spadek w ostatniej dekadzie o około 5%, obecnie 4 794 mieszkańców

Niska atrakcyjność osiedleńcza – saldo migracji utrzymuje się na poziomie ujemnym, w 2020 r. wynosiło -0,2

Niska gęstość zaludnienia – 49 osób/km²

Starzenie się społeczeństwa i rosnące potrzeby związane z opieką medyczną oraz pomocą społeczną, w 2020 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 23,8%

Niedostatecznie rozwinięta oferta kulturalna – 61,2% mieszkańców negatywnie oceniło ofertę instytucji kultury w gminie

Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji w gminie – w 2020 r. z kanalizacji korzystało 23,5% mieszkańców

Niezadawalająca sytuacja na lokalnym rynku pracy – nisko oceniana możliwość znalezienia pracy, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na poziomie 7,9%

Brak ścieżek rowerowych na terenie gminy

Szanse

Przynależność i działalność w ramach RLGD „Jurajska Ryba” i LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo Północnej Jury”

Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej poprzez dywersyfikację struktury gospodarczej oraz stworzenie gminnej strefy aktywności gospodarczej

Współpraca na rzecz promocji produktów lokalnych i regionalnych

Rozpoznawalność gminy z uwagi na możliwość obcowania z żywą kulturą żydowską i organizowany Festiwal Kultury Polskiej i Żydowskiej „Święto Ciulimu - Czulentu” Lelowskie Spotkania Kultur

Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków unijnych oraz m.in. Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Zagrożenia

Niestabilność przepisów prawa, reforma systemu podatkowego i wprowadzenie „Polskiego Ładu”

Niemожność przewidzenia pełnych skutków i konsekwencji pandemii COVID-19

Ponoszenie większych kosztów w związku ze starzeniem się społeczeństwa i rosnącymi potrzebami mieszkańców

Zaklasyfikowanie gminy do obszarów silnego zagrożenia suszą, w szczególności suszą hydrologiczną

Negatywne skutki środowiskowe związane z postępującym kryzysem klimatycznym

II Założenia planistyczne

7. Misja i wizja rozwoju

Wizja i misja w świetle przepisów to nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na umieszczenie tych zapisów jako elementu, który z jednej strony wprowadza do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, a z drugiej natomiast odnosi się do wyzwań stojących przed gminą i stojącej za nią idei przewodniej.

Misja i wizja rozwoju Gminy Lelów określa z jednej strony cel główny podejmowanych działań, a z drugiej natomiast stan docelowy, do którego zmierzamy. Formułując te dwa elementy należy wziąć pod uwagę wyniki bilansu strategicznego, analizy SWOT, ale nie należy zapominać o uwarunkowaniach rozwojowych.

Gmina Lelów to rozległa jednostka samorządu terytorialnego o wiejskim charakterze i powierzchni (blisko 121 km²) równej dużym ośrodkom miejskim takim jak np. Bielsko-Biała. Jednocześnie znajduje się ona w gronie pięciu gmin o najniższej gęstości zaludnienia (wskaźnik 49 osób/km²) w województwie śląskim, obok m.in. gmin powiatu częstochowskiego (Janowa i Dąbrowy Zielonej). Krótko mówiąc uwarunkowania naturalne silnie determinują politykę rozwoju w gminie stanowiąc istotne wyzwanie logistyczne i organizacyjne.

Kolejnym uwarunkowaniem rozwojowym Gminy Lelów jest jej peryferyjność rozumiana jako swoista determinanta historyczna. Utrata statusu miasta królewskiego Korony Królestwa Polskiego, a następnie miejskiego charakteru, jest poza czynnikami historycznymi wynikiem lokalizacji po wschodniej stronie Wyżyny Częstochowskiej, emanacją tej peryferyjności jest wzmocnienie powiązań funkcjonalnych omijających Gminę Lelów, przede wszystkim na linii łączącej Górny Śląsk z m.in. Częstochową. Podsumowując Gmina Lelów jest obiektywnie ulokowana peryferyjnie niemniej ten fakt nie musi i nie powinien być barierą rozwojową.

Gmina Lelów jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych miejsc związanych z chasydyzmem w skali kraju. Magnesem jest oczywiście dziedzictwo Dawida ben Szlomo Bidermana, znanego później jako cadyk (hebr. Sprawiedliwy) Lelower. Co więcej Ohel Cadyka Dawida Bidermana i synagoga są odwiedzane przez wyznawców do dziś. To istotnie wpływa na okresową obecność wyznawców judaizmu na terenie Lelowa. Ponadto Festiwal Kultury Polskiej i Żydowskiej „Święto Ciulimu- Czulentu” Lelowskie Spotkania Kultur jest jednym z najważniejszych i największych wydarzeń tego typu w Polsce. Fakt możliwości obcowania z żywą kulturą jest bardzo dużym atutem i wyróżnikiem gminy.

Po czwarte horyzontalnym wyzwaniem związanym z rozwojem gminy jest konsekwentne działanie ukierunkowane na podstawowe aspekty życia mieszkańców, warto je w tym miejscu wskazać:

- rozwinięcie lokalnej gospodarki powinno być powiązane z poszerzeniem bazy podatkowej, która umożliwiłaby realizację szerszego spektrum projektów rozwojowych przez gminę. Tym samym poza wzmocnieniem turystyki należy przygotować się na przyciągnięcie inwestorów,
- poprawą przestrzeni gminy w sensie dostępności, rewitalizacji, ochrony ale również modernizacji i rozbudowy infrastruktury publicznej. Centralne znaczenie ma w tym obszarze z jednej strony dziedzictwo historyczne i kulturowe, a z drugiej stan środowiska naturalnego,
- po trzecie w ujęciu społecznym kluczowa jest jakość oraz dostępność usług publicznych i społecznych, które stanowią podstawowe oczekiwanie mieszkańców gminy.

Warto podkreślić, że mimo rolniczego charakteru gminy w kategorii wyzwania należy traktować równoważnie poszerzenie funkcji gospodarczych oraz turystycznych. W obu przypadkach możemy mówić o obiektywnych potencjałach, które powinny zostać skutecznie wykorzystane. Nie bez znaczenia jest również rozpoznawalność gminy w szerokim ponadlokalnym ujęciu, co powinno ułatwić dotarcie do inwestorów.

Gmina Lelów w naturalny sposób stanowi możliwe wejście w Jurę (jako jedna z jej bram). Jej północna część charakteryzująca się ciężeniami społeczno-gospodarczymi z województwem świętokrzyskim powinna być z kolei atutem rozwojowym. Ponadto wyzwaniem stojącym przed Lelowem jako samorządem lokalnym i społecznością lokalną jest wykreowanie gminy jako obszaru umożliwiającego życie, pracę i wypoczynek na adekwatnym, wysokim poziomie.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania misją Gminy Lelów jest:

MISJA GMINY LELÓW

Systematyczne poprawianie warunków życia mieszkańców w sferze usług, infrastruktury oraz jakości przestrzeni publicznych i środowiska naturalnego. Dziedzictwo gminy Lelów akceleratorem procesu rozwoju.

Misja jako zasada działania samorządu ma integrować wspólnotę oraz informować o istocie działań w sposób kompleksowy. Co więcej sformułowana powyżej misja wskazuje na element, który powinien być traktowany jako szansa rozwojowa, niezbędna jako narzędzie pomocnicze do poprawiania jakości życia w gminie. Tym elementem jest dziedzictwo naturalne, ale również historyczne i kulturowe.

Co rozumiemy poprzez misję Gminy Lelów?

1	Systematyczny rozwój z uwzględnieniem potrzeb wszystkich miejscowości, w każdym z obszarów.
2	Traktowanie posiadanych zasobów jako realnych instrumentów niezbędnych do prowadzenia polityki rozwojowej i realizacji pożądaných zmian.
3	Walory naturalne i dziedzictwo lelowskich Żydów to potencjały, które należy skutecznie wykorzystać.
4	Realizacja misji ma pozwolić na traktowanie Lelowa jako wyróżniającej się gminy w granicach Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury” oraz powiatu częstochowskiego.

Misja wymaga wizji, która opisuje stan docelowy. Ma ona z natury rzeczy ideowy i publicystyczny charakter, ale zawiera w sobie przede wszystkim elementy odnoszące się do specyfiki Gminy Lelów.

WIZJA GMINY LELÓW

Po pierwsze mieszkańcy!

Jesteśmy dumni z poprawiającej się dostępności usług zdrowotnych, edukacyjnych, związanych z kulturą i czasem wolnym. Silny sektor usług publicznych wzmacnia atrakcyjność osiedleńczą i zwiększa poziom satysfakcji mieszkańców.

Po drugie gospodarka!

Możemy się pochwalić zdywersyfikowaną gospodarką obok działalności rolniczej, funkcjonują firmy produkcyjne. Industrializacja przebiega bezkolizyjnie z punktu widzenia rozwoju turystyki dziedzictwa oraz sfery wypoczynkowo-rekreacyjnej. Marka Gminy Lelów wzmacnia swoją rozpoznawalność!

Po trzecie wysokie standardy przestrzenne i środowiskowe!

Rozbudowaliśmy infrastrukturę dbając o klimat i środowisko naturalne. Zadbane i dostępna przestrzeń publiczna, ze szczególnym uwzględnieniem lelowskiego rynku stanowi markę gminy i jej magnes dla odwiedzających.

Dzięki systematycznej pracy Gmina Lelów to dobry przykład skutecznego rozwinięcia potencjału małej gminy wiejskiej.

8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) o samorządzie gminnym.

W obrębie trzech wymiarów planistycznych sformułowano trzy cele strategiczne. Przyjęcie trójdzielnej struktury celów wynika z tematycznego wydzielenia głównych sfer zainteresowania samorządu lokalnego. Tym samym interwencja ma kompletny charakter odnoszący się do wszystkich sfer życia mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, że Strategia Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027 odnosi się do spektrum działań stanowiących zadania własne gminy, ale również wszystkich partnerów publicznych czy prywatnych angażujących się w działania na rzecz rozwoju Gminy Lelów. Innymi słowy opracowanie stanowi sumę inicjatyw, które wpisują się w przyjętą wcześniej wizję i misję.

Wymiar gospodarczy	Wymiar społeczny	Wymiar przestrzenny
Cel strategiczny 1.	Cel strategiczny 2.	Cel strategiczny 3.
Wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości	Dostosowanie poziomu usług publicznych do oczekiwań mieszkańców	Poprawa jakości przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego

Wymiar gospodarczy

Cel strategiczny 1.

Wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Wyzwanie stojące przed Gminą Lelów to obiektywne wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i podjęcie działań ukierunkowanych na rzeczywistą dywersyfikację struktury jej gospodarki.

Rozwój przedsiębiorczości potencjalnie umożliwi realizację szerszego katalogu projektów rozwojowych przez samorząd lokalny.

Przywołana dywersyfikacja w istocie oznacza uzupełnienie funkcji rolniczej o funkcję turystyczną oraz przemysłową.

Wymiar społeczny

Cel strategiczny 2.

Dostosowanie poziomu usług publicznych do oczekiwań mieszkańców

Gmina Lelów w sensie społecznym jest ukierunkowana na poprawianie jakości życia mieszkańców w każdej ze sfer. Kluczowe znaczenie mają przede wszystkim systematyczne działania oraz bazowanie na opiniach mieszkańców, w przypadku Strategii Rozwoju Gminy Lelów są to przeprowadzone badania sondażowe. Zaproponowana interwencja silnie bazowała na głosie mieszkańców wyrażonym w badaniu ale również na etapie konsultacji społecznych.

Po drugie sfera społeczna to wykorzystanie i uruchomienie energii społecznej mieszkańców poprzez struktury społeczeństwa obywatelskiego.

Wymiar przestrzenny

Cel strategiczny 3.

Poprawa jakości przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego

Przestrzeń w Gminie Lelów to w pewnym sensie suma liczby urządzeń infrastrukturalnych wraz z całym otaczającym gminę ekosystemem. Poprawa jego standardów jest ważna w kontekście oceny swojego miejsca zamieszkania przez mieszkańców oraz stabilnego budowania atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej.

Na poziomie strategicznym można stwierdzić, że istotą interwencji w omawianym wymiarze będzie gminny program ochrony środowiska.

9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

Kierunki działań to doszczegółowienie celów strategicznych, ich skonkretyzowanie i jednocześnie przedstawienie postulowanego zakresu w formie zadań, przedsięwzięć, projektów ale również wiązek oraz założeń koncepcyjnych. Każdy z uprzednio opisanych celów strategicznych składa się z dwóch wyodrębnionych kierunków działań. Sumarycznie poziom operacyjny składa się z sześciu kierunków działań.

Poziom operacyjny interwencji dla celu strategicznego 1. Wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Poniżej opisano dwa kierunki działań jednoznacznie przypisane wymiarowi gospodarczemu, koncentrujące się na dywersyfikacji gospodarki oraz wzmocnieniu jej struktury m.in. w oparciu o dziedzictwo wspomnianego już wcześniej cadyka chasydzkiego Dawida Bidermana, walory naturalne i atrakcje turystyczne takie jak znany szerokiej publiczności Festiwal Kultury Polskiej i Żydowskiej „Święto Ciulimu - Czulentu” Lelowskie Spotkania Kultur

Kierunek działania 1.

Stymulowanie lokalnej gospodarki

Realizacja przedsięwzięcia kluczowego I Zwiększenie potencjału inwestycyjnego Gminy Lelów:

Prowadzenie skoordynowanej polityki w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) jako stymulanty rozwojowej,

Intensyfikacja działań na rzecz pozyskania inwestora strategicznego,

Przygotowanie oferty inwestycyjnej i jej promowanie,

Przygotowanie strefy inwestycyjnej w wymiarze technicznym i planistycznym (opracowanie adekwatnych MPZP),

Stworzenie systemu obsługi inwestora i wprowadzenie elementów marketingu gospodarczego,

Wzmacnianie funkcji handlowych na terenie gminy i ich oddziaływania m.in. poprzez rozwijanie Gminnego Targowiska „Mój Rynek” w Lelowie,

Promowanie rozwiązań ekologicznych w lokalnej gospodarce (szczególnie w rolnictwie),

Wykorzystanie potencjału wynikającego z funkcji rolniczych w gminie i jej dominującej pozycji (wytworzenie produktów lokalnych),

Działania na rzecz stworzenia sektora przetwórczego rolnego w gminie oraz utworzenia punktu skupu płodów rolnych,

Współpraca na rzecz promocji i rozwijania produktów lokalnych i regionalnych istotnych w kontekście rozwijania przede wszystkim świadomej turystyki.

Kierunek działania 2.

Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych w odniesieniu do posiadanych zasobów

Realizacja przedsięwzięcia kluczowego II Dziedzictwo kulturowe kołem zamachowym dla rozwoju turystyki w Gminie Lelów:

Wpieranie inicjatyw na rzecz rozbudowy bazy noclegowej (przede wszystkim agroturystyki oraz przyciągnięcie obiektu hotelarskiego, inwestora z tej branży) oraz gastronomicznej,

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej,

Efektywne wykorzystanie zasobów turystycznych, przede wszystkim obiektów zabytkowych takich jak m.in. pałac w Nakle,

Pakietowanie atrakcji turystycznych, z wykorzystaniem atrakcji związanych z turystyką wodną (m.in. spływ pontonowy Białką w Lelowie),

Wykorzystanie dziedzictwa chasydyzmu w Lelowie (tradycji i kultury) jako elementu budującego atrakcyjność turystyczną, m.in. w partnerstwie z Fundacją Chasydów Leżajsk – Polska,

Rozbudowanie oferty związanej z turystyką dziedzictwa poprzez stworzenie miejsca pamięci oraz prezentacji realiów życia w przedwojennym Lelowie z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi audiowizualnych,

Wykorzystanie Festiwalu Kultury Polskiej i Żydowskiej – „Święta Ciulimu-Czulentu” Lelowskie Spotkania Kultur jako trwałego komponentu przestrzeni publicznej i tożsamości lokalnej,

Rozwijanie funkcji turystycznej na bazie potencjału do rozwijania sportów motorowych,

Promocja aktywnej turystyki rowerowej, działania na rzecz stworzenia zintegrowanego systemu tras rowerowych,

Organizacja wydarzeń naukowych (sympozjów, konferencji naukowych etc.) jako elementu rozwoju ruchu turystycznego (turystyka naukowa jako nowy rodzaj turystyki i komponent turystyki biznesowej).

Poziom operacyjny interwencji dla celu strategicznego 2. Dostosowanie poziomu usług publicznych do oczekiwań mieszkańców

Poprawa jakości życia jest silnie związana z usługami kierowanymi do mieszkańców, ale również ze sferą czasu wolnego. Będąca co raz częściej sferą aspiracji wspólnot lokalnych. W przypadku Gminy Lelów jako szczególnie ważne należy wskazać wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego i instytucji samorządowych jako równoprawnych partnerów.

Kierunek działania 3.

Efektywne polityki publiczne w zakresie polityki społecznej, edukacyjnej, kulturalnej etc.

Realizacja przedsięwzięcia kluczowego III Infrastruktura społeczna dostosowana do potrzeb:

Wzmocnienie systemu ochrony zdrowia na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej,

Rozwój i poszerzenie dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych,

Podjęcie inicjatyw profilaktycznych i prozdrowotnych,

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej (wewnętrznej i zewnętrznej) całej gminy,

Poprawa efektywności funkcjonowania transportu publicznego,

Ograniczenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego (m.in. w przypadku miejscowości Konstantynów i Skrajniwa),

Wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków oraz klubów dziecięcych,

Podnoszenie standardów jakości usług związanych z wychowaniem przedszkolnym,

Modernizacja i rozbudowa bazy oświatowej, w tym w zakresie infrastruktury sportowej,

Doposażanie placówek oświatowych,

Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania,

Upowszechnianie dostępu do edukacji i wyrównywanie szans edukacyjnych,

Realizacja projektów edukacyjnych dla szkół i przedszkoli,

Wspieranie i rozwój funkcjonującej świetlicy środowiskowej,

Realizowanie polityki senioralnej i wspieranie inicjatyw w tym obszarze,

Doposażanie i wzmocnienie instytucji świadczących usługi seniorom,

Rozwijanie działalności i zasobów przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelowie,

Rozwijanie zasobów podmiotów zajmujących się pomocą społeczną,

Prowadzenie polityki mieszkaniowej uwzględniającej potrzeby tworzenia mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych,

Rozwijanie działalności i zasobów przez Gminny Ośrodek Kultury w Lelowie,

Zawieranie i kontynuacja partnerstw na rzecz podejmowania badań nad lokalnym dziedzictwem kulturowym i historycznym, ze szczególnym uwzględnieniem Uniwersytetu Łódzkiego oraz Lelowskiego Towarzystwa Historyczno-Kulturalnego,

Modernizacja i rozbudowa bazy kulturalnej,

Stworzenie przestrzeni i zróżnicowanej oferty obejmującej działalność artystyczną i kulturalną,

Rozwijanie oferty instytucji kultury oraz organizacji działających w tym obszarze,

Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa kulturowego i uczestnictwa w kulturze,

Stworzenie nowej instytucji kultury (Domu Cadyka lub Muzeum Ziemi Lelowskiej) nawiązującej i korzystającej z potencjału tradycji oraz kultury lokalnej,

Prowadzenie kompleksowej polityki młodzieżowej,

Tworzenie i rozbudowa oferty skierowanej dla dzieci i młodzieży w zakresie zajęć płatnych i nieodpłatnych,

Rozbudowa infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego w tym oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie istniejących zasobów takich jak zalew czy stawy (poza obszarami chronionymi).

Kierunek działania 4.

Budowanie kapitału społecznego oraz wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego i instytucji samorządowych

Poprawianie atrakcyjności osiedleńczej Gminy Lelów,

Tworzenie warunków dla osiedlenia się nowych mieszkańców na terenie wszystkich miejscowości Gminy Lelów,

Integracja wspólnot lokalnych zamieszkujących gminę, wzmocnianie i rozwijanie tożsamości lokalnej,

Wspieranie kluczowych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego takich jak Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne w zakresie wyposażenia sprzętowego, remontów i modernizacji obiektów oraz włączania w działania społeczne,

Rozwijanie wolontariatu i wspieranie rozwoju kapitału społecznego oraz więzi międzypokoleniowych,

Wzmocnianie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego,

Rozwijanie poziomu informatyzacji i cyfryzacji gminy, upowszechnienie możliwości korzystania z e-usług przez mieszkańców,

Wspieranie lokalnych klubów sportowych,

Pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych.

Poziom operacyjny interwencji dla celu strategicznego 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego

Program operacyjny infrastruktura i środowisko dla Gminy Lelów ma znaczenie priorytetowe co wynika m.in. z zapóźnień rozwojowych, ale również z kosztowności podejmowania tego typu działań. Warto w tym miejscu podkreślić, że sfera przestrzenna jednoznacznie determinuje atrakcyjność gospodarczą gminy będą niekwestionowanym wyzwaniem numer jeden dla samorządu.

Kierunek działania 5.

Ochrona zasobów naturalnych jako elementów istotnie wpływających na komfort życia mieszkańca

Realizacja przedsięwzięcia kluczowego IV Systematyczne rozwijanie gospodarki wodno-ściekowej:

Rozwijanie nowoczesnego i sprawnego systemu zarządzania kryzysowego,

Działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w Gminie Lelów,

Współpraca i lobbing z podmiotami odpowiedzialnymi za obszar bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,

Realizacja zadań z zakresu retencji, w tym małej retencji, w tym prowadzenie działań na rzecz zachowania naturalnej zdolności retencyjnej gruntów,

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, zabezpieczenie dostępu do wody,

Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury,

Rozwój i profesjonalizacja gminnej gospodarki odpadami,

Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego,

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,

Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizacje i wymianę indywidualnych źródeł ciepła,

Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (OZE),

Animowanie inicjatyw związanych z wykorzystaniem OZE, w szczególności inicjatyw klastrowych oraz utworzenia farmy fotowoltaicznej,

Poprawa czystości powietrza, ograniczenie „niskiej emisji”,

Zachowanie bioróżnorodności i udostępnienie terenów atrakcyjnych przyrodniczo,

Działania na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Lelów,

Kontynuacja realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,

Rozwój systemów ostrzegania i monitorowania o zagrożeniach,

Wspieranie służb ratowniczych w zakresie modernizacji siedzib oraz poprawy stanu specjalistycznego wyposażenia,

Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof.

Kierunek działania 6.

Podnoszenie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego

Realizacja przedsięwzięcia kluczowego V Poprawa standardu dróg publicznych:

Modernizacja i podnoszenie jakości układu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem DK46 Lelów-Nakło, DK46 Ślężany (współpraca z zarządcami dróg),

Modernizacje, budowa, przebudowy i rozbudowy gminnej sieci drogowej,

Budowa zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych,

Wspieranie działań związanych ze zwiększeniem poziomu gazyfikacji gminy Lelów,

Rewitalizacja przestrzeni publicznej zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji,

Estetyzacja przestrzeni publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni rynku i zabytkowej tkanki miejskiej,

Standaryzowanie reklam i przekazu informacyjnego na terenie gminy, wykorzystanie dostępnych prawnie narzędzi, m.in. w postaci tzw. uchwały krajobrazowej,

Wdrażanie polityki dostępności, niwelowanie barier architektonicznych,

Dbłość i rozwijanie terenów zielonych w gminie,

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań,

Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników.

10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

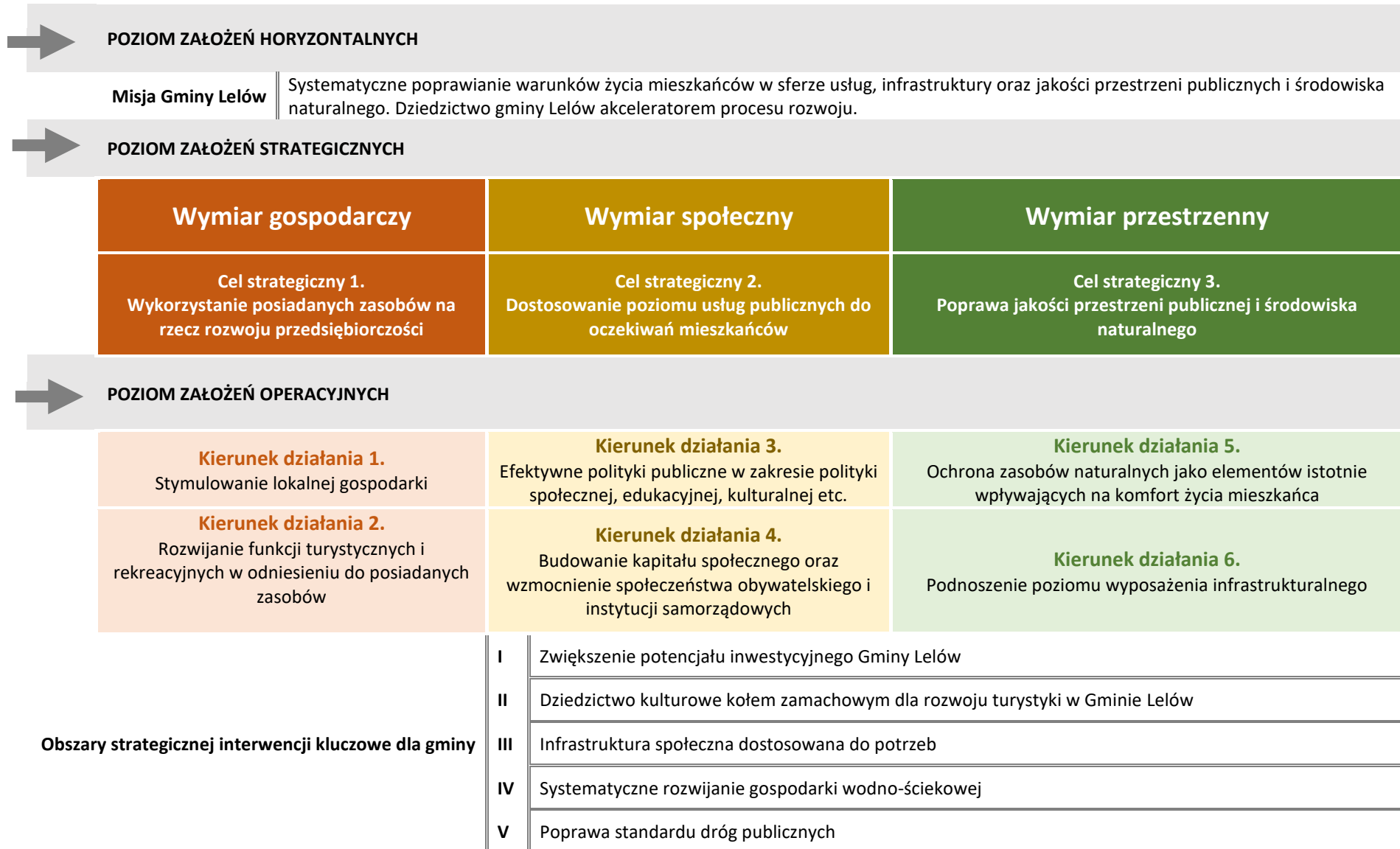
Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań; zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

W przedmiotowym rozdziale opisano kluczowe przedsięwzięcia strategiczne przewidziane do realizacji przez gminę w okresie obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Lelów. Warto podkreślić, że kluczowe przedsięwzięcia strategiczne (KPS) bazują na ustawowej możliwości wskazywania gminnych obszarów strategicznej interwencji (OSI), która jest prerogatywą samorządu lokalnego. Po drugie zakres OSI/KPS uszczegóławia interwencję wskazaną w rozdziale 9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i nadaje im rangę rozwojową.

L.p.	Tytuł przedsięwzięcia	Opis	Zalecenia
I	Zwiększenie potencjału inwestycyjnego Gminy Lelów	Zadanie koncentruje się na stworzeniu gminnej strefy aktywności gospodarczej (SAG), której lokacja wpłynęłaby korzystanie na: miejscowy rynek pracy oraz bazę podatkową niezbędną do finansowania polityki rozwoju w gminie (należy wskazać m.in. obszar Lelów - Zbyczyce). Zakres działań obejmuje działania: a. marketingowe i promocyjne, b. kwestie obsługi inwestora oraz c. przygotowania terenu inwestycyjnego z punktu widzenia planowania przestrzennego oraz dostępu do infrastruktury technicznej. Należy podkreślić, że obszar gospodarki stanowi kluczową determinantę skutecznej realizacji polityki rozwojowej Lelowa jako samorządu i wspólnoty.	Rekomenduje się zawiązanie partnerstwa z instytucjami obsługującymi inwestorów z poziomu regionu, samorządu województwa śląskiego.
II	Dziedzictwo kulturowe kołem zamachowym dla rozwoju turystyki w Gminie Lelów	Dziedzictwo historyczne i kulturowe jest wykorzystywane przede wszystkim w ramach Festiwalu Kultury Polskiej i Żydowskiej „Święta Ciulimu - Czulentu” Lelowskie Spotkania Kultur. Zakres działań powinien obejmować: a. utworzenie Domu Cadyka, b. rozszerzanie formuły Festiwalu, c. budowaniu oferty polegającej na zatrzymaniu turystów na nocleg, d. animowaniu powstawania oferty gastronomicznej i noclegowej, e. tworzeniu pakietów turystycznych, f. budowie marki Lelowa jako destynacji turystycznej. Należy podkreślić, że rozwinięcie turystyki wzmocni lokalną gospodarkę jako całość i pozytywnie wpłynie również na sferę rekreacji i wypoczynku skierowaną dla mieszkańców gminy.	Zaleca się skorzystanie z środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego poświęconych kulturze.

L.p.	Tytuł przedsięwzięcia	Opis	Zalecenia
III	Infrastruktura społeczna dostosowana do potrzeb	Fundamentem jest poprawianie jakości usług społecznych emanacją tego kierunku będzie m.in. a. stworzenie nowoczesnego i funkcjonalnego ośrodka zdrowia na terenie Lelowa, b. budowa gminnego przedszkola publicznego, c. podejmowanie inicjatyw na rzecz systematycznej poprawy infrastruktury społecznej.	Należy rozważyć intensyfikację działań w obrębie oferty instytucji kultury, która przez 61,2% została oceniona jako niedostateczna.
IV	Systematyczne rozwijanie gospodarki wodno-ściekowej	Projekt kluczowy zakłada kompleksowe działania na rzecz rozbudowy i modernizacji systemu gospodarki wodno-ściekowej. Przedsięwzięcie zakłada realizację zadań w różnych lokalizacjach na terenie poszczególnych miejscowości gminy Lelów. Zakłada się finansowanie projektów ze środków zewnętrznych (fundusze Unii Europejskiej), krajowych i Budżetu Państwa oraz środków własnych.	Działanie wynika z analizy obiektywnych wskaźników empirycznych. Ze względu na identyfikowaną gęstość zaludnienia i wskaźniki koncentracji należy wydzielić teren gminy, który jest możliwy do objęcia siecią zbiorczą.
V	Poprawa standardu dróg publicznych	Poprawa jakości dróg publicznych na terenie gminy wynika z ich niedostatecznej jakości i zbyt małych środków pozostających w posiadaniu gminy. Działanie zakłada pozyskiwanie środków zewnętrznych, współpracę z zarządcami dróg przebiegających przez teren gminy oraz korzystanie ze środków własnych.	-

11. Schemat ilustrujący założenia planistyczne

III Wdrażanie

12. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) o samorządzie gminnym.

Wdrażanie strategii

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Lelów przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Lelowie, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy Lelów przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lelów i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Lelów.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy w Lelowie oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy w Lelowie, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie raz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy, Wójt Gminy, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Lelów, przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lelów wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Lelów.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 12. *Rezultaty planowanych działań*.
- Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2024 (ewaluacja on-going) i 2027 roku (ewaluacja ex-post).
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Ewaluacje (szczególnie ta o charakterze on-going) ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej przez Wójta Gminy Lelów wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy Lelów.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.
- Ocena realizacji Strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2024 i 2027. Jej celem będzie porównanie założonych w Strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.

- Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Wójta Gminy Lelów we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy w Lelowie, które przedstawiają ją do przyjęcia Radzie Gminy w Lelowie.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodnie z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

13. Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) o samorządzie gminnym.

L.p. kierunku działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2019)	Oczekiwany rezultat w 2027 roku	Źródło danych
1.	Stymulowanie lokalnej gospodarki	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	97,7 %	wzrost	BDL GUS
		Liczba przeprowadzonych działań na rzecz promocji i rozwijania produktów lokalnych i regionalnych	0	wzrost	UG Leńów
2.	Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych w odniesieniu do posiadanych zasobów	Liczba obiektów noclegowych w gminie	0	wzrost	BDL GUS
		Stworzenie zintegrowanego systemu tras rowerowych	0	1	UG Leńów
		Liczba zorganizowanych wydarzeń naukowych	0	1	UG Leńów
3.	Efektywne polityki publiczne w zakresie polityki społecznej, edukacyjnej, kulturalnej etc.	Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności	2,1	wzrost	BDL GUS
		Liczba żłobków i klubów dziecięcych	1	wzrost	BDL GUS
		Liczba mieszkań w gminie	2099	wzrost	BDL GUS
4.	Budowanie kapitału społecznego oraz wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego i instytucji samorządowych	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	4,59	wzrost	BDL GUS
5.	Ochrona zasobów naturalnych jako elementów istotnie wpływających na komfort życia mieszkańca	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	-	wzrost	UG Leńów
		Udział osób korzystających z kanalizacji	23,5%	wzrost	BDL GUS
6.	Podnoszenie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego	Długość dróg gminnych	114,265 km	wzrost	UG Leńów
		Ścieżki rowerowe na 100 km ²	0	wzrost	BDL GUS
		Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	0,74 %	wzrost	BDL GUS

14. Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 9) ramy finansowe i źródła finansowania zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) o samorządzie gminnym.

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. W celu prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki powinno się wykorzystać wszystkie dostępne środki finansowe.

Wśród potencjalnych źródeł finansowania można wskazać na:

- Środki własne gminy;
- Środki z budżetu państwa;
- Środki finansowe wynikające z PROW
- Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- Inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

15. Ewaluacja ex-ante

Ewaluacja ex-ante służy do oceny programu operacyjnego. Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dokonuje się jej jeszcze przed rozpoczęciem wdrażania. Kluczowym celem ewaluacji jest weryfikacja skuteczności przyjętego w ramach programu sposobu działania. Pozwala to na wyciągnięcie wniosków, które mogą przełożyć się na podniesienie efektywności bieżących oraz przyszłych działań. Ewaluacja jest nie tylko obligatoryjnym elementem strategii, ale także niezwykle wartościowym źródłem informacji. W ramach niniejszej strategii posłużono się ewaluacją partycypacyjną, w której to ewaluator jest obecny w procesie tworzenia dokumentu od samego początku, dzięki czemu jest w stanie zaznajomić się ze specyfiką jednostki oraz udzielać wsparcia podczas opracowywania dokumentu. Poniżej przedstawiono wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy ex-ante, w odniesieniu do kryteriów oceny, którymi jest: trafność, skuteczność, spójność i efektywność.

TRAFNOŚĆ

W celu możliwie najpełniejszego zdiagnozowania potrzeb i problemów w gminie, wykorzystano szereg narzędzi. Wnioski z diagnozy oraz badań społecznych, jak i analiza SWOT pozwoliły na identyfikację mocnych i słabych stron gminy, ale również szans i zagrożeń, które determinują możliwości rozwojowe. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców umożliwiły poznanie ich opinii oraz potrzeb i oczekiwań w stosunku do oferty i usług oraz prowadzonej w gminie polityki. Bilans strategiczny stworzony na podstawie wyników badania oraz przeprowadzonej diagnozy, stanowił bazę do zdefiniowania misji i wizji gminy oraz celów i kierunków działania. W niniejszym dokumencie wskazano trzy cele strategiczne odnoszące się do konkretnych wymiarów: gospodarczego, społecznego i przestrzennego. W ramach celów zaplanowano kierunki działań bezpośrednio odnoszące się do wypracowanej wizji gminy. Spójność wizji z celami świadczy o prawidłowym podejściu do formułowania strategii oraz wskazuje, iż kryterium trafności zostało spełnione.

Rozwój gospodarczy gminy będzie możliwy dzięki dywersyfikacji struktury lokalnej gospodarki oraz wykorzystaniu posiadanych potencjałów, budujących atrakcyjność turystyczną – dziedzictwo kulturowe, historyczne czy walory naturalne. Ankietowani w badaniu wskazują, że brak miejsc pracy jest najsłabszą stroną gminy. Uwagę zwraca przede wszystkim trudność w znalezieniu „dobrej” pracy, a więc odpowiadającej kompetencjom i umiejętnościom mieszkańców. Przygotowanie odpowiedniej oferty inwestycyjnej i systemu obsługi inwestora, bazowanie na lokalnych produktach i zasobach oraz ich promocja, przyczyni się do rozwoju turystyki w gminie, a tym poprawy sytuacji życiowej i finansowej mieszkańców gminy. Budowa silnej gospodarki i stworzenie nowych miejsc pracy możliwe będzie dzięki

realizacji działań ujętych w *Celu strategicznym 1. Wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.*

W ramach wymiaru społecznego sformułowano *Cel strategiczny 2. Dostosowanie poziomu usług publicznych do oczekiwań mieszkańców.* W trakcie badania ankietowego mieszkańcy podkreślali niezadowolenie z oferty usług świadczonych przez instytucje kultury, która w ich opinii jest niewystarczająco rozbudowana i mało różnorodna. Ponadto wskazywali również na brak miejsc do spędzania wolnego czasu. Kluczowym wyzwaniem będzie zatem poprawa jakości życia mieszkańców, która nastąpi m.in. dzięki prowadzeniu efektywnych polityk, jak również integracja mieszkańców i wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego.

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego odnosi się do wymiaru przestrzennego. Sfera ta determinuje atrakcyjność gospodarczą obszaru, dlatego działania wskazane w ramach tego celu są priorytetowe. Kierunki działań wymienione w ramach celu 3. nacisk kładą na poprawę standardów infrastruktury, która znacząco przyczyni się do wzrostu komfortu i poziomu życia. Mieszkańcy w tym zakresie wskazywali przede wszystkim na deficyty w liczbie ścieżek rowerowych czy niezadowalający stan infrastruktury drogowej. Przedsięwzięcia wskazane w ramach realizacji kierunku działania 5. wpisującego się w założenia celu strategicznego 3. są uzasadnione z uwagi na przynależność gminy do OSI wskazanych na poziomie regionalnym. Lelów wpisuje się w OSI obszarów cennych przyrodniczo (z uwagi na obecność specjalnych obszarów ochrony) oraz w OSI gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza. Interwencje wskazane w ramach celu 3. skupione są na ochronie środowiska i prowadzeniu zrównoważonej polityki rozwoju, jak również prowadzeniu działań mających przyczynić się do poprawy w zakresie jakości powietrza.

SKUTECZNOŚĆ

Strategia przedstawia zbiór interwencji, zaprezentowany jako kierunki działań odnoszące się bezpośrednio do celów strategicznych. Są to składowe planowania strategiczne pozwalające na skuteczne osiągnięcie założeń. Dodatkowo, w ramach strategii przedstawiona została część wdrożeniowa, w której przedstawiono planowane rezultaty oraz wskaźniki odnoszące się do planowanych działań. Ich zadaniem jest weryfikacja celów stawianych przed strategią.

EFEKTYWNOŚĆ

Zaplanowano działania do realizacji, które możliwie najpełniej odpowiadają na potrzeby mieszkańców oraz wyzwania, przed którymi stoi gmina. Dodatkowo jako elementy priorytetowe, wskazane jako obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, wybrano przedsięwzięcia, których realizacja opierać się będzie na wykorzystaniu wewnętrznych zasobów, jak i poprawie w zakresie

obserwowanych deficytów, w szczególności w przypadku niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury w gminie.

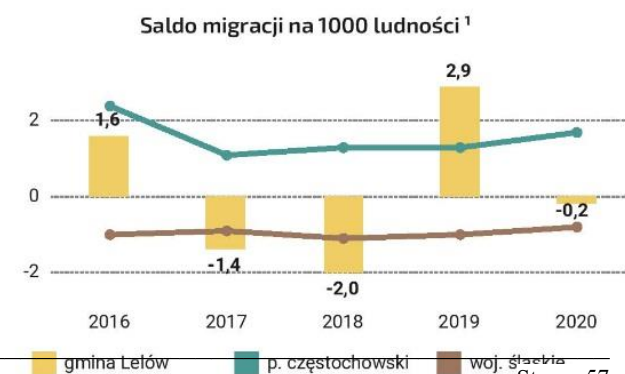
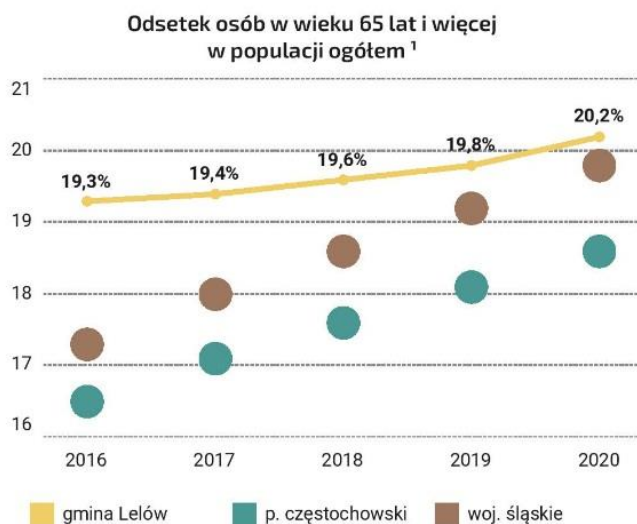
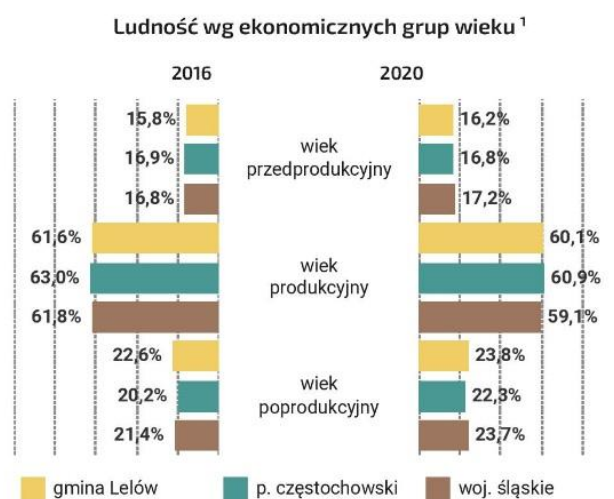
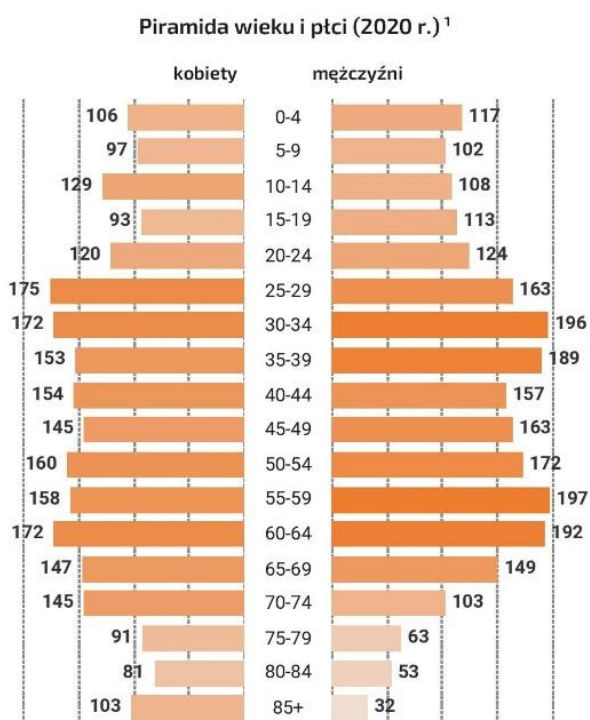
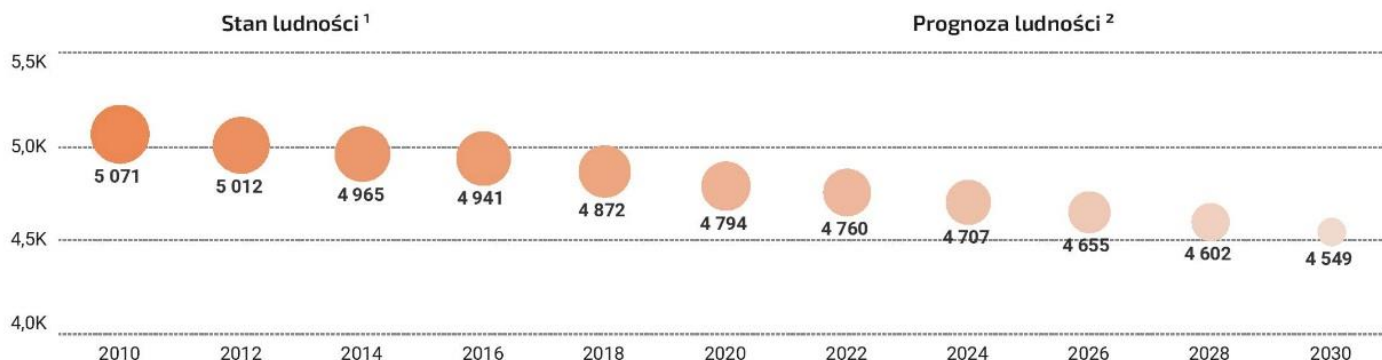
SPÓJNOŚĆ

Dokument jest spójny, zarówno na poziomie wewnętrznym, jak i w odniesieniu do innych dokumentów strategicznych. W ramach przyjętej strategii precyzyjnie omówiono kontekst rozwojowy i przedstawiono sytuację gminy wraz z jej potrzebami i potencjałami. Na podstawie tych elementów sformułowano siedem kierunków działań, pozwalających na osiągnięcie celów strategicznych. Precyzyjnie określone cele i kierunki wskazują na spójność w zakresie planowanej strategii oraz brak sprzeczności i nakładania się na siebie proponowanych interwencji. Strategia jest również integralna z innymi dokumentami planistycznymi oraz strategicznymi różnych poziomów. Szczególny nacisk położono na wykazanie spójności ze strategią rozwoju województwa w kontekście celów i priorytetów. Wykazane to zostało w rozdziale *Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi*. Spójność ze strategią wojewódzką wykazano również wskazując OSI na poziomie regionalnym oraz odnosząc zakres interwencji niniejszego opracowania, do kierunków działań wskazanych w strategii wojewódzkiej.

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

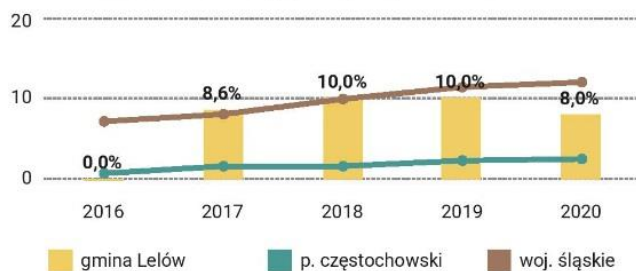
Analiza danych zastanych

DEMOGRAFIA

EDUKACJA I KULTURA

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach ¹

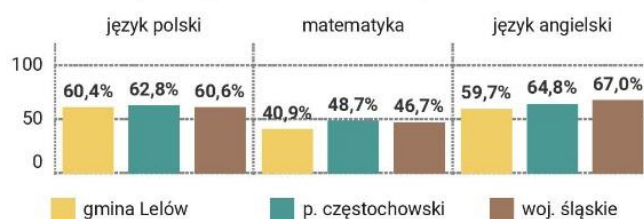
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ¹

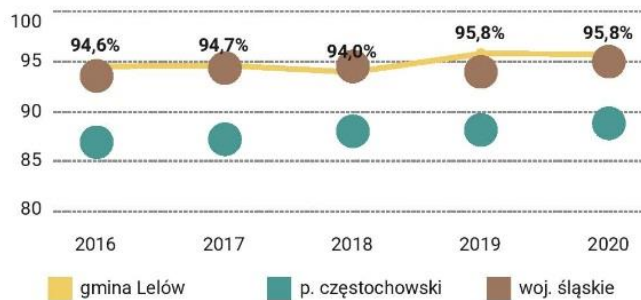
Biblioteki publiczne ¹

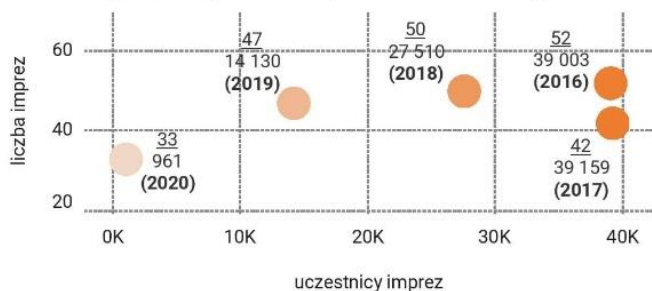
Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2021 r.) ²

Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły podstawowe ¹

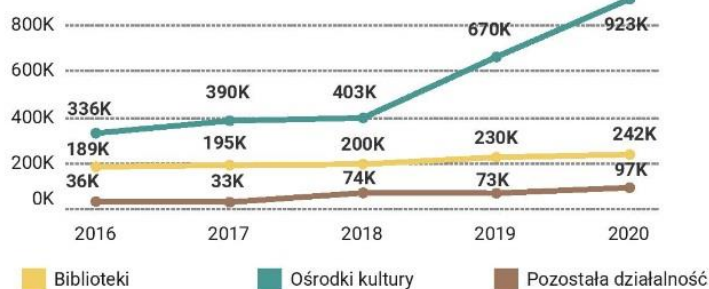

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury ¹

Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹

- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego -

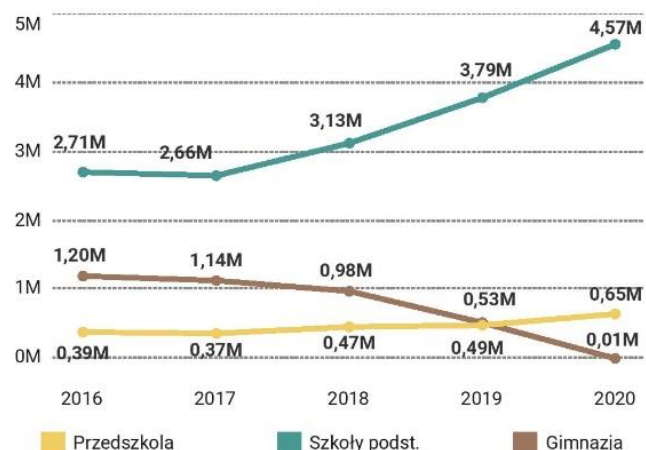

- udział w wydatkach ogółem -

Wydatki budżetu gminy [mln zł] ¹

- oświata i wychowanie -

- udział w wydatkach ogółem -

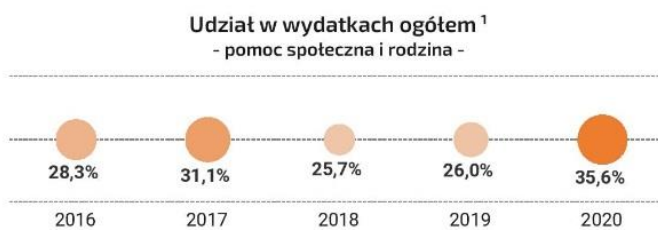
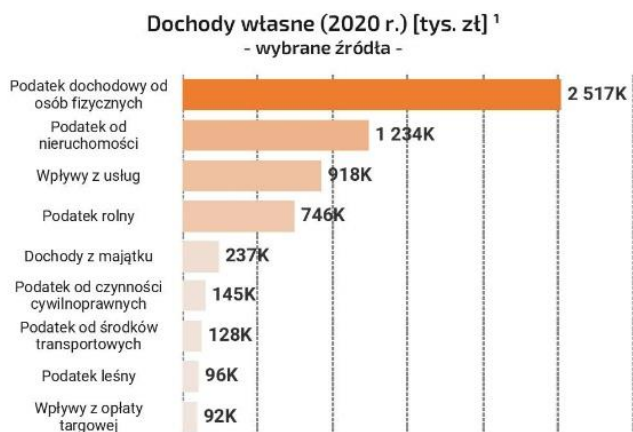
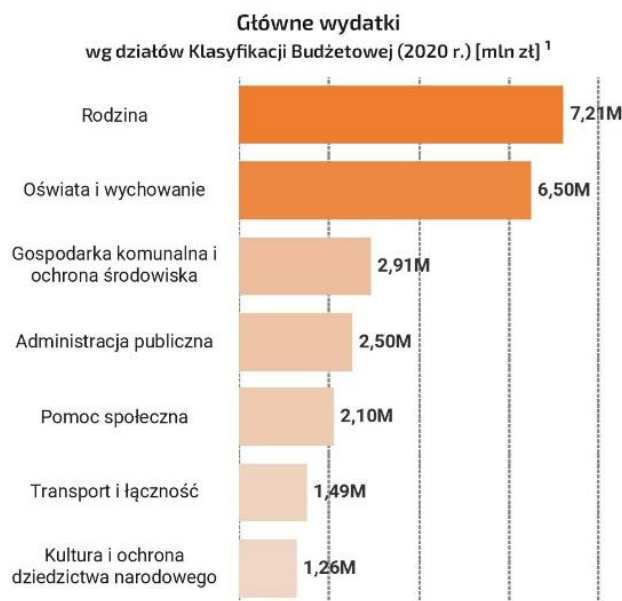
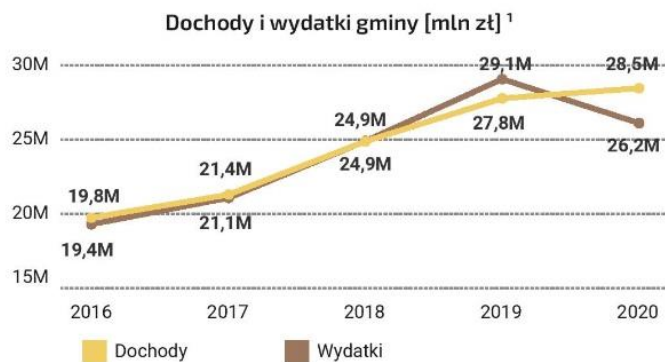

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

FINANSE SAMORZĄDOWE

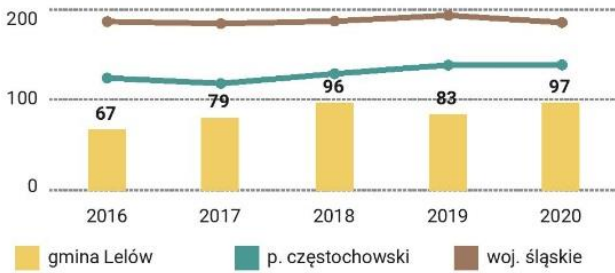
źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

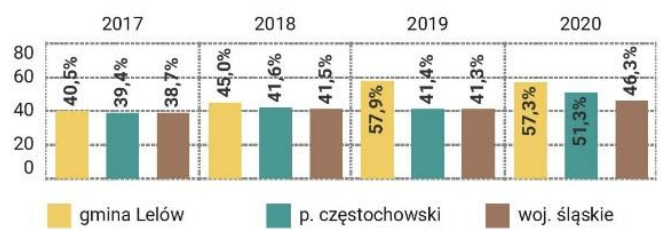
² Ministerstwo Finansów

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

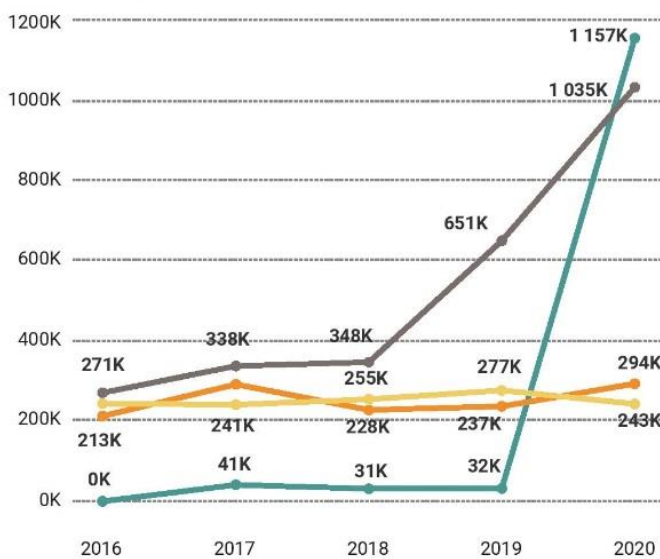
Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca¹

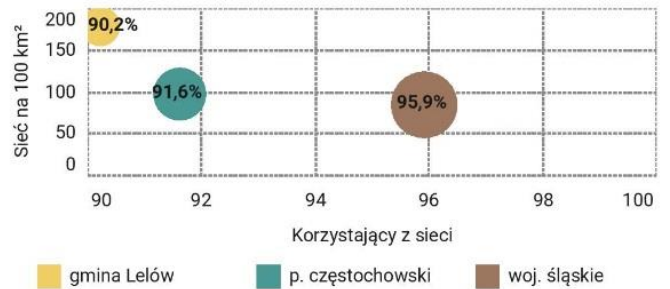
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów¹

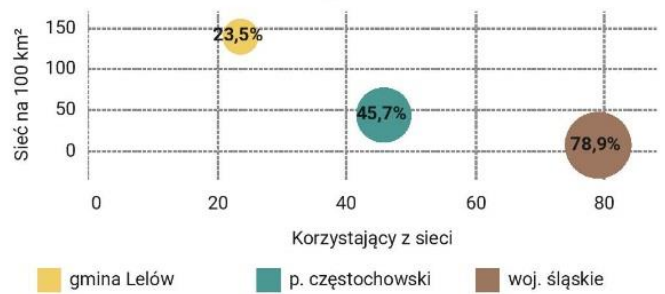
Wydatki budżetu gminy [tys. zł]¹
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

Sieć wodociągowa (2020 r.)¹

Sieć kanalizacyjna (2020 r.)¹

- oświetlenie ulic, placów i dróg
- gospodarka ściekowa i ochrona wód
- gospodarka odpadami komunalnymi
- ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

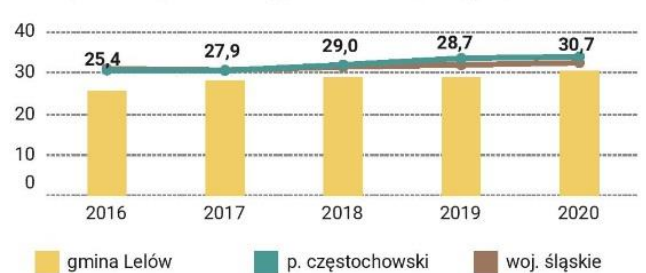
- udział w wydatkach ogółem -

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2020 r.)¹

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³]¹

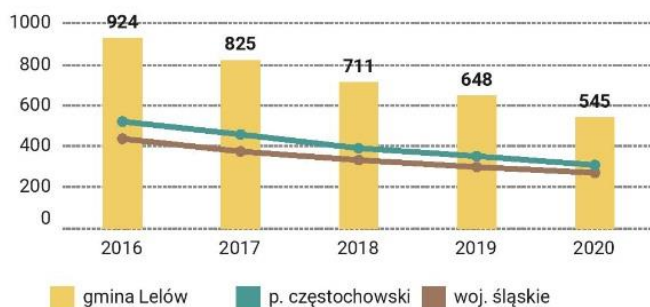
Lesistość (2020 r.)¹

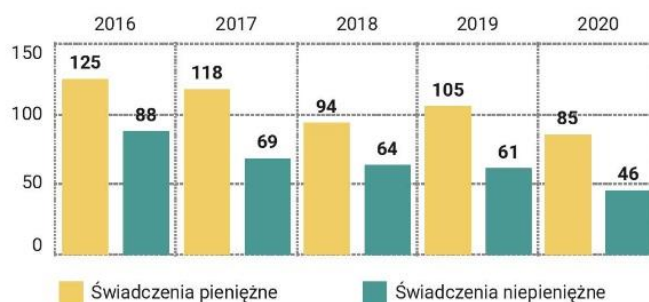
źródło danych:
¹ GUS BDL (2016-2020)

POMOC SPOŁECZNA

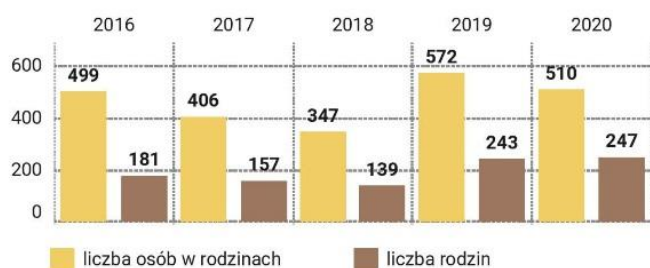
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności¹

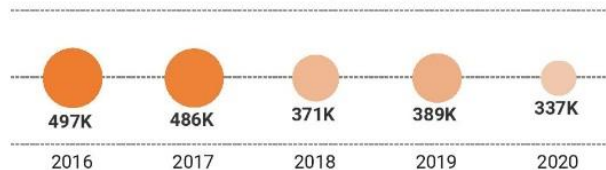
Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń²

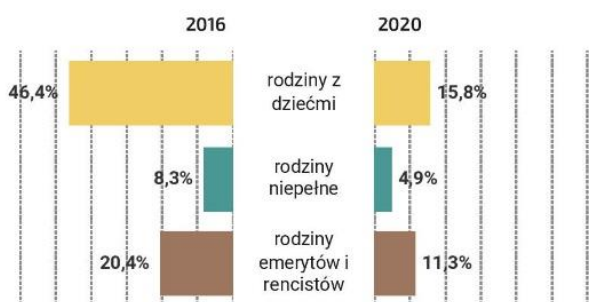
Rodziny objęte pomocą społeczną²

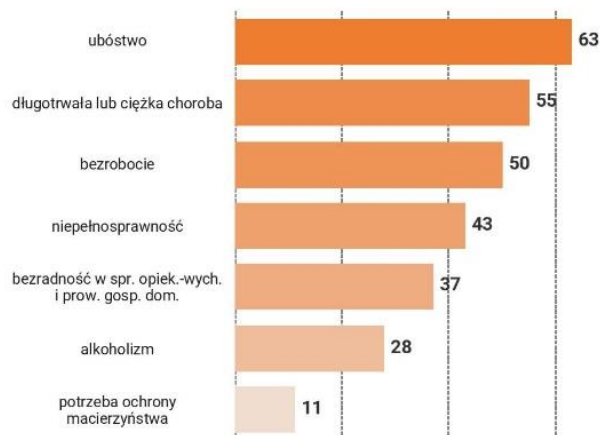
Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [tys. zł]²

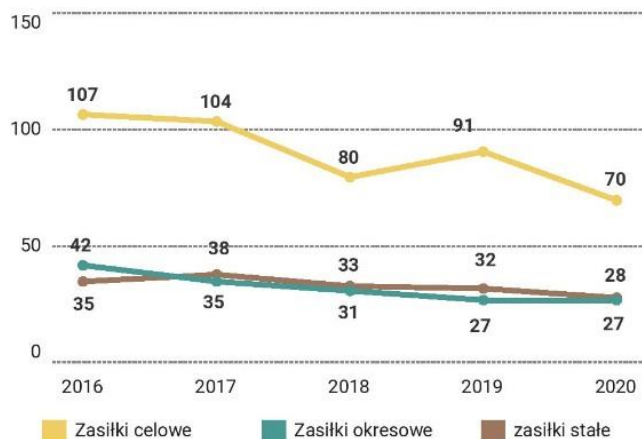
Struktura rodzin objętych pomocą społeczną²

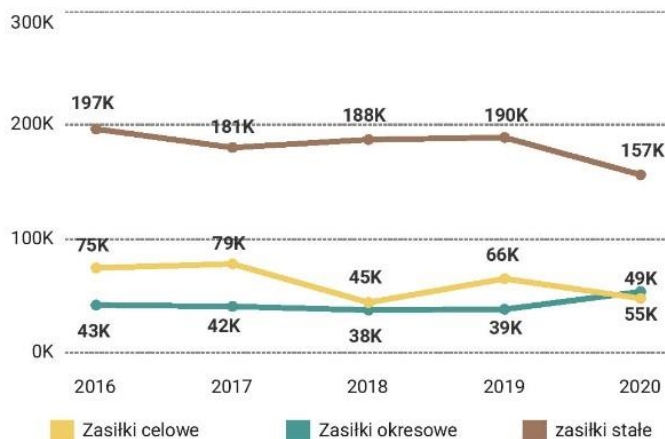
Główne przyczyny przyznania pomocy² - liczba rodzin (2020 r.) -

Liczba osób, którym udzielono zasiłki²

Kwota udzielonych świadczeń na zasiłki [tys. zł]²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

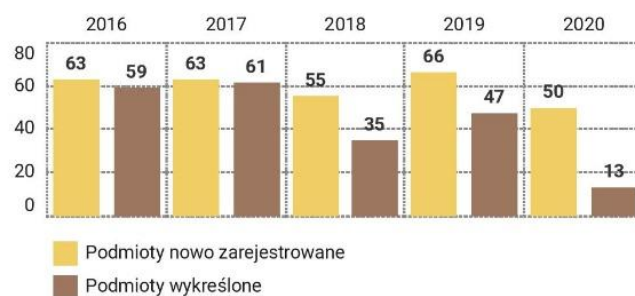
² Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelowie

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Liczba podmiotów gospodarczych¹

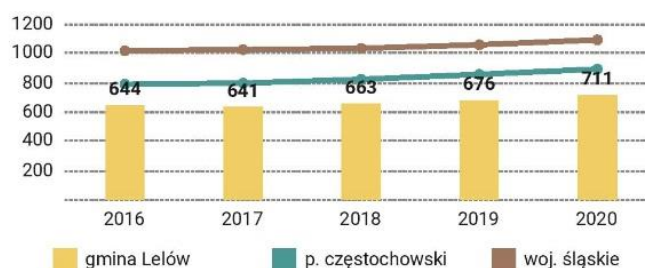
Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności¹

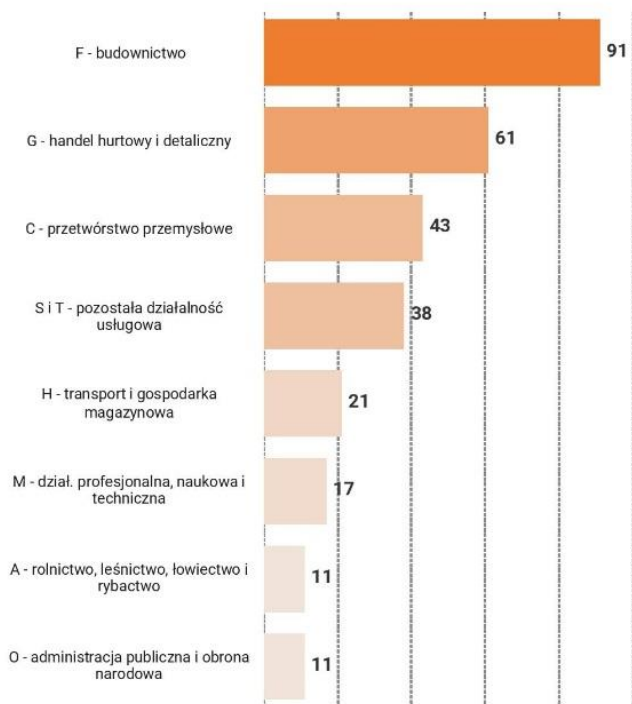
Liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG²

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności¹

Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2020 r.]¹

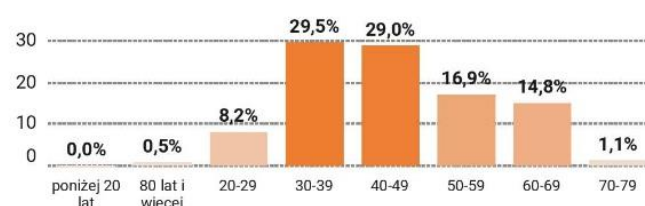
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności¹

Struktura wiekowa przedsiębiorców (2021 r.)²

Źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Hurtownia danych CEIDG i Biznes.gov.pl

RYNEK PRACY

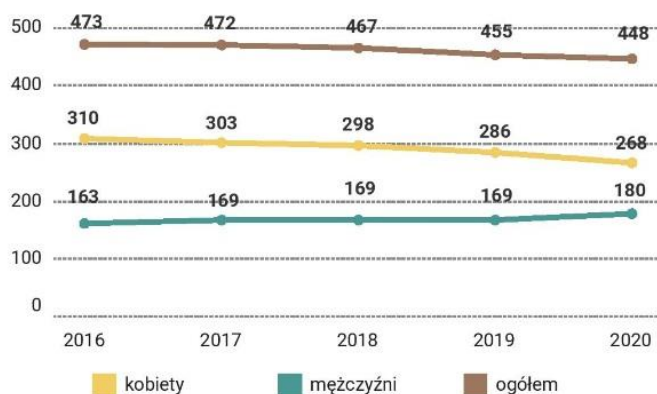
Pracujący na 1000 ludności¹

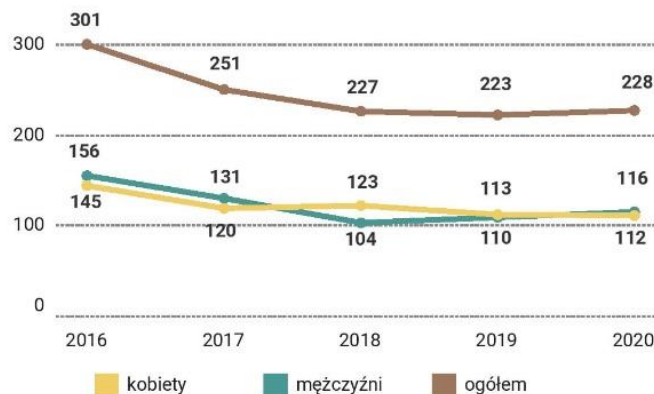
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym¹

Liczba osób pracujących¹

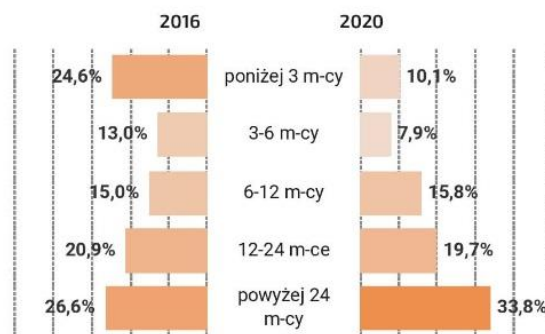
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych²

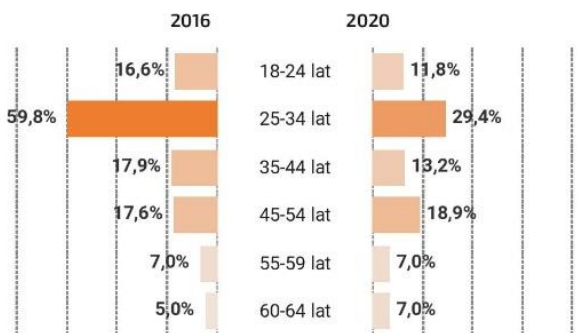
Bezrobotni wg wykształcenia²

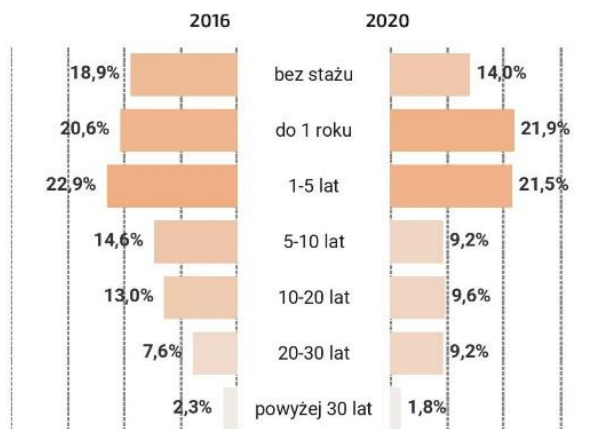
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy²

Bezrobotni wg wieku²

Bezrobotni wg stażu pracy²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

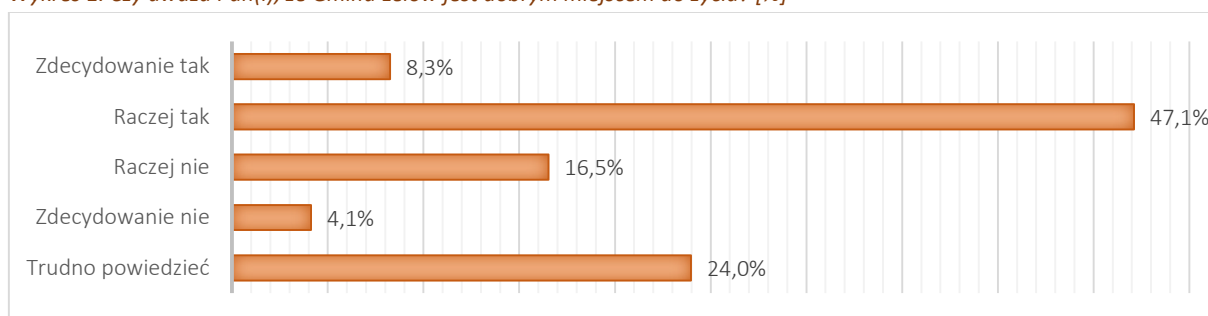
² Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

Gmina oczami mieszkańców

Na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Lelów na lata 2022-2027* przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Ankietowani mieli możliwość oceny poszczególnych elementów oferty gminy oraz jej funkcjonowania. Badanie to miało na celu przede wszystkim poznanie potrzeb lokalnej społeczności. W badania wzięło udział łącznie 121 respondentów.

Więcej niż połowa (55%) mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu stwierdziła, że gmina Lelów jest dobrym miejscem do życia – w tym odsetek zdecydowanie zadowolonych wynosił niewiele ponad 8%. Udział osób niezadowolonych wyniósł 21%. Dla blisko ¼ respondentów, kwestia to okazała się być trudna w ocenie. Gmina powinna wdrożyć szereg działań mających na celu uatrakcyjnienie i poprawę wizerunku Lelowa, jako gminy zapewniającej wysoką jakość życia oraz odpowiadającej na potrzeby lokalnej społeczności.

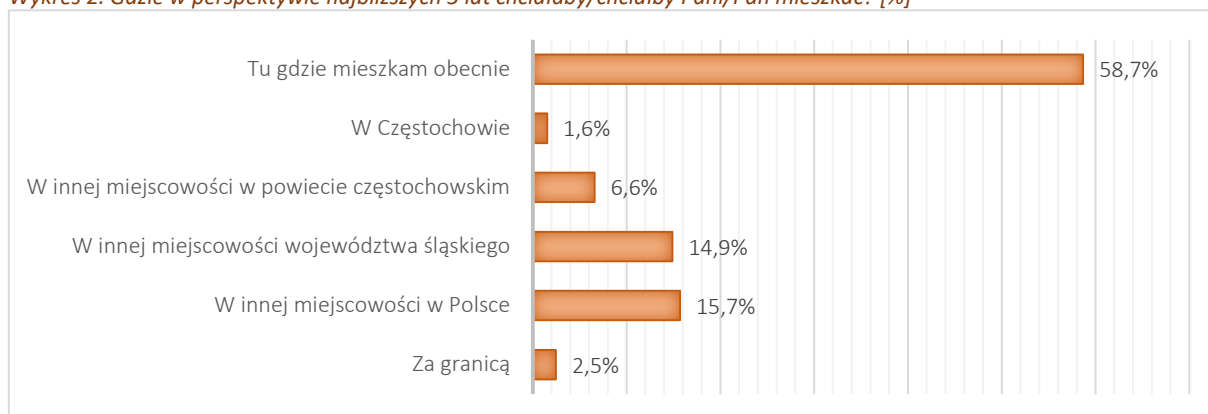
Wykres 1. Czy uważa Pan(i), że Gmina Lelów jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

Deklaracje respondentów związane z preferencjami mieszkaniowymi w perspektywie czasowej stanowią odbicie oceny gminy jako miejsca do życia. Niecałe 59% mieszkańców wskazała obecne miejsce zamieszkania jako to, w którym planują żyć w perspektywie najbliższych 5 lat, co w dużej mierze może wynikać z przywiązania do miejsca i poczucia tożsamości lokalnej. 15,7% ankietowanych zadeklarowało chęć przeprowadzki do innej miejscowości w Polsce, natomiast niecałe 15% planuje zamieszkać w innej miejscowości w województwie śląskim. Częstochowę jako swoje przyszłe miejsce zamieszkania wskazało 1,6% ankietowanych.

Wykres 2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

Podczas badania respondenci mieli możliwość oceny elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej w gminie. Poniższa tabela przedstawia pięć najlepiej ocenianych elementów jakości życia w gminie Lelów to:

Tabela 3. Najlepiej oceniane elementy infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Lelów wskazane przez mieszkańców. [%]

Poczucie bezpieczeństwa	75,2%
Odbiór odpadów komunalnych	73,6%
Dostępność szkół	71,7%
Stan techniczny oświetlenia	71,1%
Jakość powietrza	68,6%

Źródło: badanie własne, n 121

Powyższe elementy należy definiować jako mocne strony samorządu lokalnego. Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa jest pozytywnym czynnikiem, mającym bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Wśród pozytywnych aspektów mieszkańcy wskazali też odbiór odpadów komunalnych i dostępność szkół. Mieszkańcy chwalą też stan techniczny oświetlenia oraz w większości zadowoleni są z jakości powietrza w gminie.

Wśród elementów, które mieszkańcy ocenili najgorzej, znalazły się:

Tabela 4. Najgorzej oceniane elementy infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Lelów wskazane przez mieszkańców. [%]

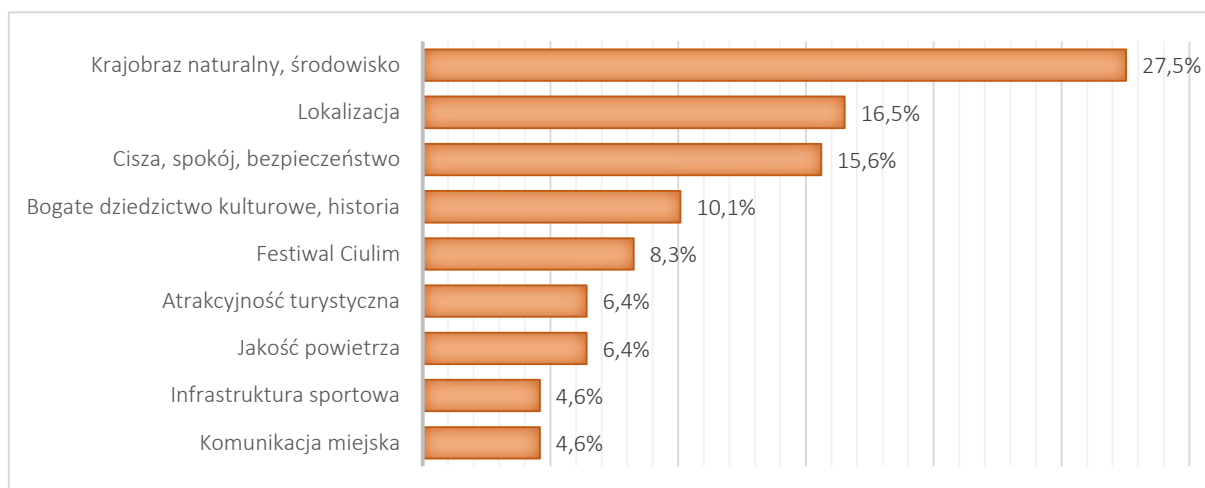
Dostępność lokali gastronomicznych	76%
Liczba ścieżek rowerowych	63,7%
Oferta instytucji kultury	61,2%
Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	57%
Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	54,6%

Źródło: badanie własne, n 121

Gorzej oceniane kwestie i aspekty gminy Lelów można ocenić jako aspiracje wspólnoty lokalnej związane z oczekiwaniami głównie w obszarze usług oraz oferty spędzania czasu wolnego. Mieszkańcy krytycznie oceniają ofertę instytucji kultury, lokali gastronomicznych, ale również jakość i dostępność oferty kierowanej w stronę najmłodszej grupy mieszkańców. Na niezadowalającą liczbę ścieżek rowerowych wskazuje blisko 64% ankietowanych. Wyzwaniem dla władz będzie przede wszystkim poprawa w zakresie dostępności do oferty czasu wolnego, ale również zwrócenie uwagi na konieczność rozbudowy mieszkaniowego zasobu gminnego.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie mocnych stron gminy. Ponad 27% respondentów wskazało na krajobraz naturalny i środowisko, a także lokalizację (16,5%). Gmina jest dobrze skomunikowana, i położona w pobliżu drogi krajowej 46 oraz dróg wojewódzkich 789 i 794. Na terenie gminy obecne są specjalne obszary ochrony oraz użytek ekologiczny. Przekłada się to również na ciszę, spokój i bezpieczeństwo, które zostały wskazane przez ponad 15% ankietowanych. Dodatkowo ponad 10% respondentów chwali historię gminy oraz jej bogactwo kulturowe.

Wykres 3. Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Lelów? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

Jako słabe strony gminy Lelów ankietowani mieszkańcy wskazali przede wszystkim brak miejsc pracy – ponad 22% odpowiedzi. Jest to aspekt, który gmina powinna wziąć pod uwagę planując rozwój w najbliższej dekadzie. Również warto zwrócić uwagę na niewystarczającą ilość punktów handlowych, usługowych, czy gastronomicznych – które wskazało ponad 13% ankietowanych. Jakość infrastruktury dróg jest następną kwestią, która wymaga podjęcia działań i identyfikowana jest jako słaba strona. Kwestie infrastrukturalne (jakość dróg, brak ścieżek rowerowych, słabe skomunikowanie, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna), problemy na lokalnym rynku pracy i niewystarczająca liczba miejsc pracy dla lokalnej społeczności oraz niedostatecznie rozwinięta działalność usługowa stanowią słabe strony gminy Lelów.

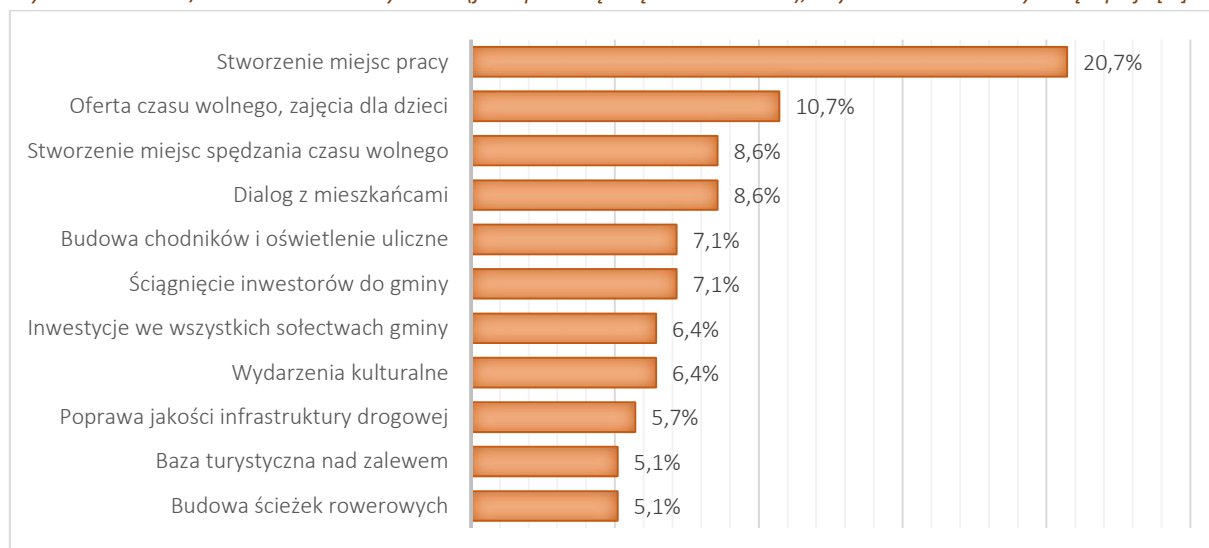
Wykres 4. Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Lelów? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

Zdaniem mieszkańców należałoby podjąć działania związane ze stworzeniem nowych miejsc pracy – ponad 20% odpowiedzi. Podobnie jak w poprzednim pytaniu, w tym również pojawiła się odpowiedź dotycząca oferty czasu wolnego i zajęć dla dzieci (prawie 11%) oraz stworzenia miejsc do spędzania czasu wolnego (ponad 8%). Wymieniono również potrzebę inwestycji w infrastrukturę i chodniki – około 7%. Przedstawione odpowiedzi pokazują, że mieszkańcy oczekują, że gmina Lelów będzie miejscem aktywności zarówno zawodowej jak i życiowej.

Wykres 5. Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Lelów żyło się lepiej? [%]

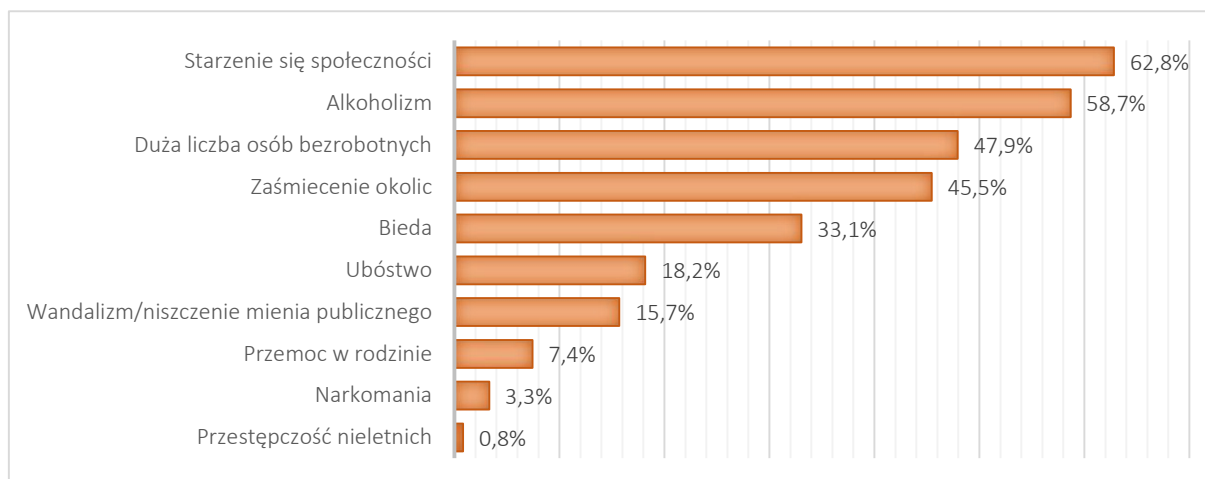

Źródło: badanie własne, n 121

Mieszkańców w kolejnym pytaniu poproszono o wskazanie problemów społecznych obserwowanych w gminie. Głównym problemem jaki został wyłoniony z odpowiedzi to starzenie się społeczności – aż 62,8% osób ankietowanych, co potwierdzają również dane zaprezentowane w diagnozie. Kolejnym obserwowanym zjawiskiem jest alkoholizm, który wskazało 58,7% ankietowanych. Trzeci w kolejności problem związany jest z dużą liczbą bezrobotnych (47,9%). Ze struktury odpowiedzi wynika, że gmina

powinna wdrożyć działania profilaktyczne i konsekwentnie realizować zapisy funkcjonujących w gminie programów m.in. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych.

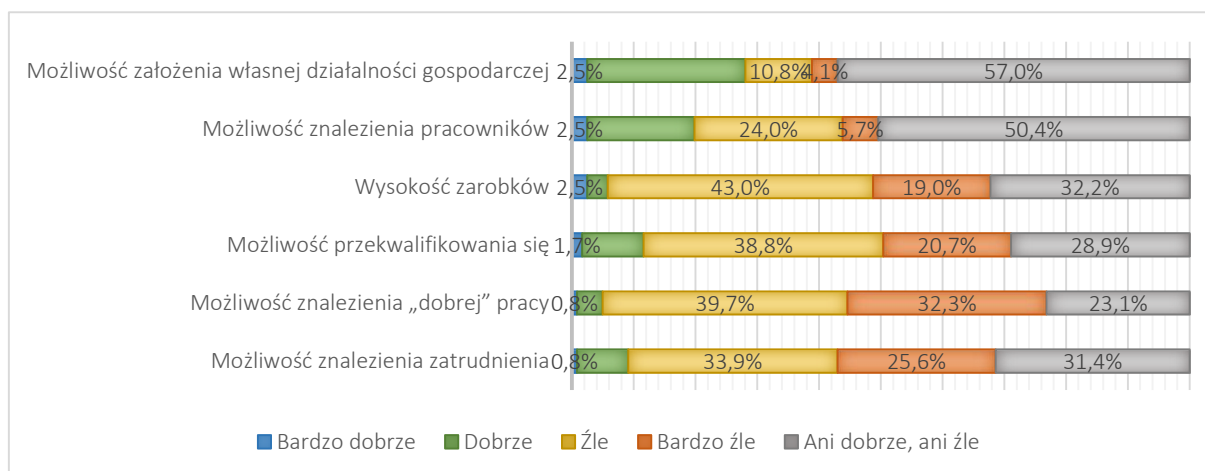
Wykres 6. Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Lelów (można wskazać dowolną liczbę odpowiedzi) [%]

Źródło: badanie własne, n 121

W pytaniu dotyczącym elementów związanych z rynkiem pracy, w większości aspektów przeważają odpowiedzi negatywne (źle bądź bardzo źle). 72% oceniło negatywnie możliwość znalezienia „dobrej pracy”, a więc dostosowanej do posiadanego przez nich wykształcenia i umiejętności. Nieco mniej (60%) negatywnie ocenia również wysokość zarobków. Aspekty dotyczące założenia własnej działalności oraz znalezienia pracowników charakteryzuje wysoki odsetek odpowiedzi „ani dobrze, ani źle”, taka struktura odpowiedzi może świadczyć o niskim poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, niewiedzy na temat możliwości i sytuacji na lokalnym rynku lub brak odpowiednich warunków.

Wykres 7. W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Lelów? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

Jako najkorzystniejszy kierunek dla dalszego rozwoju gminy respondenci wskazali stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego - prawie 45% głosów. Według mieszkańców dobrym kierunkiem będzie też działanie w kierunku usprawnienia funkcjonalności gminy – 43% i wzmacnianie gospodarki – niecałe 41%. Struktura odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy oczekują, że Lelów będzie miejscem pracy oraz aktywności życiowej.

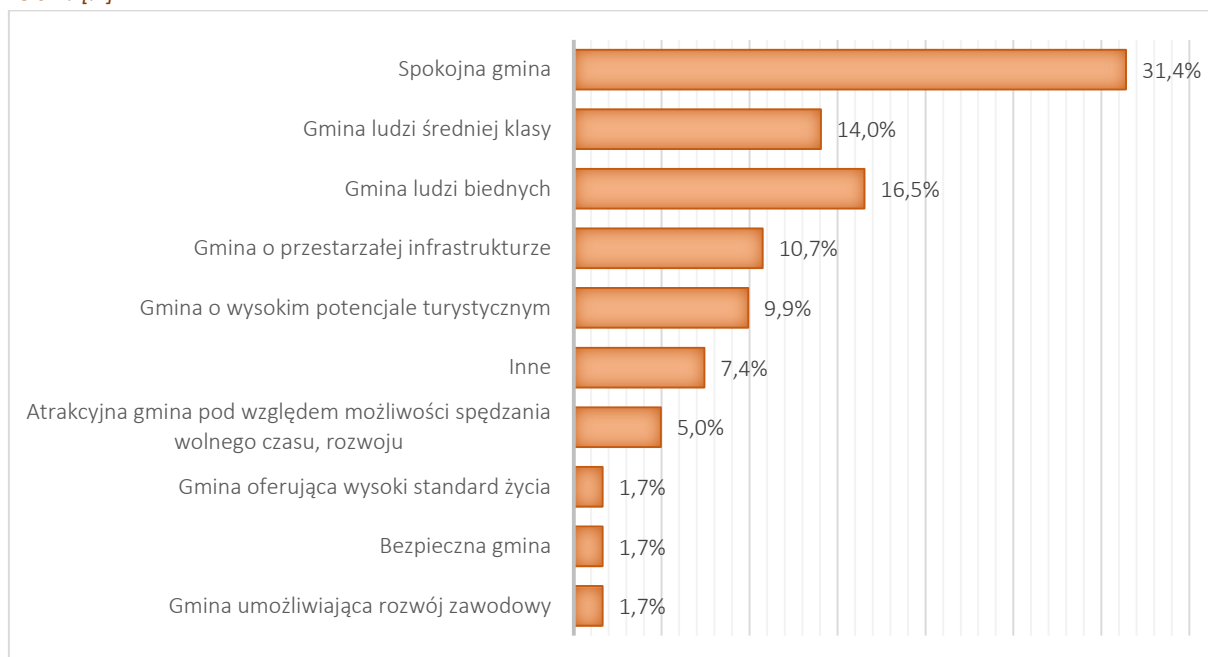
Wykres 8. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Lelów proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy: [%]

Źródło: badanie własne, n 121

W pytaniu o pierwsze skojarzenie z gminą Lelów najczęściej wskazywane było określenie „gmina spokojna” (ponad 31%) oraz „gmina ludzi biednych” (16,5%). Trzecia odpowiedź dotyczy również statusu materialnego mieszkańców, 14% respondentów uważa, że gmina Lelów to gmina ludzi biednych. Należy podjąć zatem działania mające na celu rozwój gospodarczy, umożliwienie mieszkańcom znalezienie adekwatnego do ich kompetencji i umiejętności zatrudnienia, a tym samym podniesienie dochodów mieszkańców na jednocześnie wpłynie na zmianę poziomu życia.

Wykres 9. Proszę zaznaczyć to skojarzenie, które jako pierwsze przychodzi Pani/Panu do głowy, kiedy myśli Pani/Pan o Gminie Lelów? [%]

Źródło: badanie własne, n 121

W badaniu ankietowym udział wzięło łącznie 121 mieszkańców, i przewagę w tej grupie stanowiły kobiety – 90 osób (74,4%). W strukturze wieku dominowały osoby w grupie wiekowej 35-44 (32,2%). Drugą najliczniejszą grupą byli mieszkańcy w wieku 25-34 – (24,8%). Najmniej odpowiedzi otrzymano od respondentów w wieku poprodukcyjnym – 5%. Analizując poziom wykształcenia ankietowanych, przeważającą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (65,3%). W przypadku statusu na rynku pracy dominującą grupę stanowiły osoby pracujące – (66,9%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby prowadzące własną działalność (4%). W trakcie badania największą aktywnością wykazali się mieszkańcy Lelowa (34,7%) oraz Podlesia (15,7%).

Tabela 5. Metryczka, profil socjo-demograficzny mieszkańców [%]

Zmienna	Badanie mieszkańców
Próba badawcza	121 osób
Płeć	Kobiety - 74,4% Mężczyźni - 25,6%
Przedział wiekowy	18-24 lat – 9,1% 25-34 lat – 24,8% 35-44 lat – 32,2% 45-54 lat – 21,5% 55-64 lat – 7,4% 65 lat i więcej – 5,0%
Wykształcenie	Wyższe - 65,3% Średnie, średnie branżowe - 28,1% Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe - 6,6%
Status na rynku pracy	Pracujący - 66,9% Prowadzący działalność - 4,0% Nie pracuje, zajmuje się domem - 5,8% Emeryt, rencista - 5,8% Uczeń, student - 4,1%

	Rolnik - 5,0% Bezrobotny - 4,2% Inne - 4,2%
Zamieszkiwane sołectwo	Lelów - 34,7% Podlesie - 15,7% Biała Wielka - 9,1% Nakło - 8,3% Staromieście - 6,6% Zbyszycze - 5,9% Turzyn - 5,9% Ślężany - 4,1% Drochlin - 4,1% Lgota Błotna - 2,4% Konstantynów - 0,8% Gródek - 0,8% Lgota Gawronna - 0,8% Skrajniwa - 0,8%

Źródło: badanie własne, n 121

Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834ss) o samorządzie gminnym.

Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są, jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych. Posługujemy się tu rozumieniem „polityk”, dotyczącym nie samego sprawowania władzy, ale działań w oparciu o przyjęte reguły. O ile polityka w ogólnym znaczeniu zajmuje się przede wszystkim sferą idei, zdobywania władzy i instrumentów jej egzekucji, to polityka publiczna, jako sfera praktyczna – przede wszystkim zagadnieniami związanymi z urzeczywistnianiem idei, i bliska jest zarządzaniu publicznemu.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych. Polityka przestrzenna zajmuje się

określeniem celów, wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium. Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji w tej sferze poszczególnych poziomów władzy.

Instrumentacja polityki przestrzennej

Wdrażanie polityk publicznych można ułożyć w tzw. drabinę interwencji: na najniższym szczeblu władze powstrzymują się od działania, a na najwyższym narzucają swoje rozwiązania, czyli eliminują wybór obywatelowi, tworząc szczególne zakazy i ograniczenia. Władze mogą działać także na rzecz zwiększania skali wyboru, które ma przed sobą obywatel. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Istnieje też sfera prawno-regulacyjna, ale jej skuteczność jest w Polsce przeceniana. Lepiej jest udoskonalać sposoby zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Wszystko to winno sprzyjać większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej

Rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju stanowią główne wyzwania dla polityki przestrzennej. Proces ten musi wynikać z obecnych i przyszłych potrzeb, lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju. Zaspokojenie rozpoznanych potrzeb lub realizacja przyjętych wizji najczęściej wiąże się z odpowiednim kształtowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru w powiązaniu z jego otoczeniem, czyli rozwoju jej poszczególnych węzłów i odpowiednich powiązań między nimi.

Określenie rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ma na celu wskazanie zamierzeń, jakie należy realizować, aby osiągnąć ład przestrzenny i zrównoważony rozwój gminy. Dla prawidłowego wyznaczenia zasad polityki przestrzennej, niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z zasadami polityki przestrzennej określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+, a pośrednio z zasadami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju przyjętymi w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Stąd wskazać można trzy podstawowe wyzwania polityki przestrzennej determinujące cele i kierunki rozwoju przestrzennego:

- **KONKURENCYJNOŚĆ**, której istotą będzie wzmacnianie kapitału kreatywnego województwa i uczestnictwa w kształtowaniu europejskiej przestrzeni badawczej dla wzrostu gospodarczego regionu, wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie i implementacja nowych technologii do przedsiębiorstw, uczestnictwo w sieciach współpracy i organizacjach o charakterze europejskim i globalnym;
- **SPÓJNOŚĆ**, polegająca na zapewnieniu wysokiej jakości życia, zmniejszaniu różnic dzielących warunki życia mieszkańców miast i wsi, zapewnieniu powszechnego dostępu do podstawowych usług, rozwijaniu kompetencji i wykształcenia oraz aktywizowaniu zawodowemu i społecznemu mieszkańców;
- **RÓWNOWAŻENIE ROZWOJU** – kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni w sposób umożliwiający trwałość i harmonijność procesów rozwoju, z uwzględnieniem regeneracji środowiska naturalnego, jego zasobów i komponentów, rewitalizacji terenów zdegradowanych oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom województwa poprzez rozwijanie usług, transfer i stosowanie technologii ochrony środowiska oraz ograniczanie i efektywne rozwiązywanie konfliktów przestrzennych.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej gminy to ponadto:

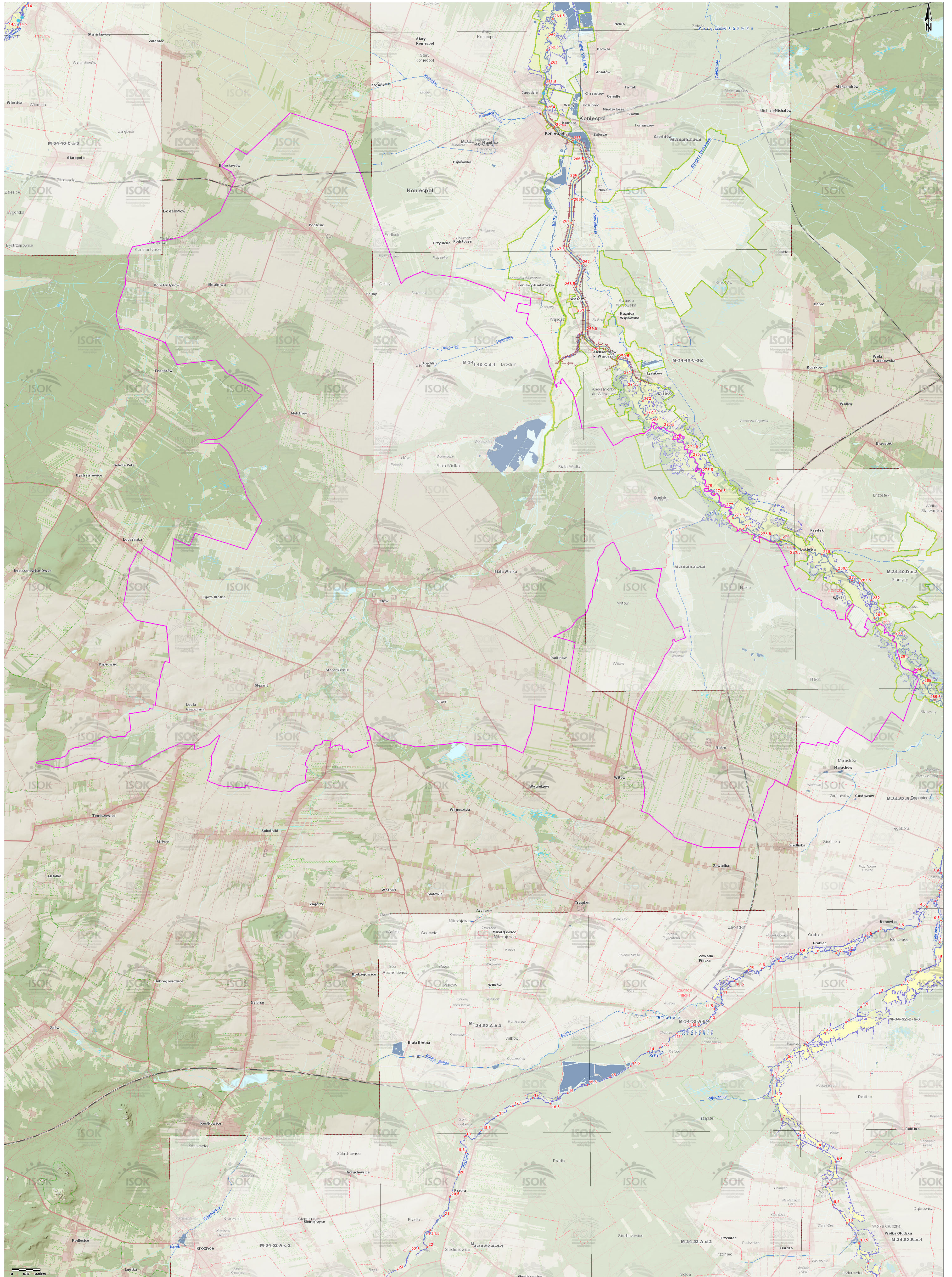
1. **Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią** – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową; zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo (przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy).
2. **Racjonalne kształtowanie sieci osadniczej** – z punktu widzenia transportu i konsumpcji energii, a więc spójność i zwartość struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz równowaga terenów zabudowanych i terenów zieleni. Powinno unikać się likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji, jak również unikać „betonowania” miasta, poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych.

3. **Oszczędne i efektywne gospodarowanie przestrzenią** – intensyfikacja zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową), stosowanie recyklingu przestrzeni: wykorzystywanie w pierwszej kolejności terenów opuszczonych lub zdegradowanych (*brownfield*) i niewchodzenie na nowe, niezagospodarowane tereny (*greenfield*).
4. **Ochrona zasobów środowiskowych** – kształtowanie struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, a także wskazanie, poszanowanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony). Istotne jest promowanie rozwiązań mających na celu rozwój infrastruktury niebiesko-zielonej, zwiększanie retencji i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych. Wśród przykładowych rozwiązań można wskazać na stosowanie powierzchni przepuszczalnych, zakładanie terenów zielonych w miastach czy ogrodów deszczowych.
5. **Kształtowanie sieci ekologicznej** – ochrona systemu obszarów otwartych (rolnych, leśnych, naturalnych), zachowanie ciągłości obszarów przyrodniczych gwarantujące przewietrzanie, dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej.
6. **Kompensacja ekologiczna** – takie zarządzanie przestrzenią, aby zachować zasoby biologiczne i równowagę przyrodniczą oraz wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo.
7. **Poprawa jakości powietrza** – wymiana indywidualnych źródeł ciepła, kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej.
8. **Stosowanie zasady racjonalności ekonomicznej**, uwzględniającej ocenę korzyści i strat społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych w długim okresie czasu.
9. **Wzmacnianie odporności** struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego.
10. **Zasada spójności terytorialnej** – polega na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o rozwój unikatowego potencjału poszczególnych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwojowych, w tym spójności wewnętrznej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu rozwojem.
11. **Rozwój przestrzeni publicznych** – właściwe określenie programu użytkowego w celu przyciągnięcia użytkowników.
12. **Rozwój przestrzeni społecznych i sąsiedzkich** – integrujących społeczności poszczególnych wsi czy osiedli.

13. **Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
14. **Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego** i dóbr kultury współczesnej – wzmacnianie tożsamości lokalnej.
15. **Rozwój rynku usług turystycznych** – promocja turystyki oraz produktów regionalnych.
16. **Rozwój systemu komunikacyjnego** – organizacja wydajnej sieci transportowej, wzmocnienie funkcjonowania transportu publicznego, poprawa jakości dróg publicznych, rozwój transportu kolejowego.
17. **Stosowanie zasad zrównoważonej mobilności**, w tym multimodalność: równoległe skoordynowane zapewnienie różnych środków i form transportu, umożliwiające podróżowanie na wiele sposobów, wieloma trasami; zwiększenie ilości ścieżek rowerowych.
18. **Rozwój infrastruktury technicznej**, w tym budowanie samodzielności energetycznej, rozwój szerokopasmowego Internetu (w szczególności na terenach wiejskich)
19. **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym** – na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
20. **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym** – uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
21. **Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią** – włączanie społeczności regionalnej i lokalnej w proces kształtowania przestrzeni – prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.

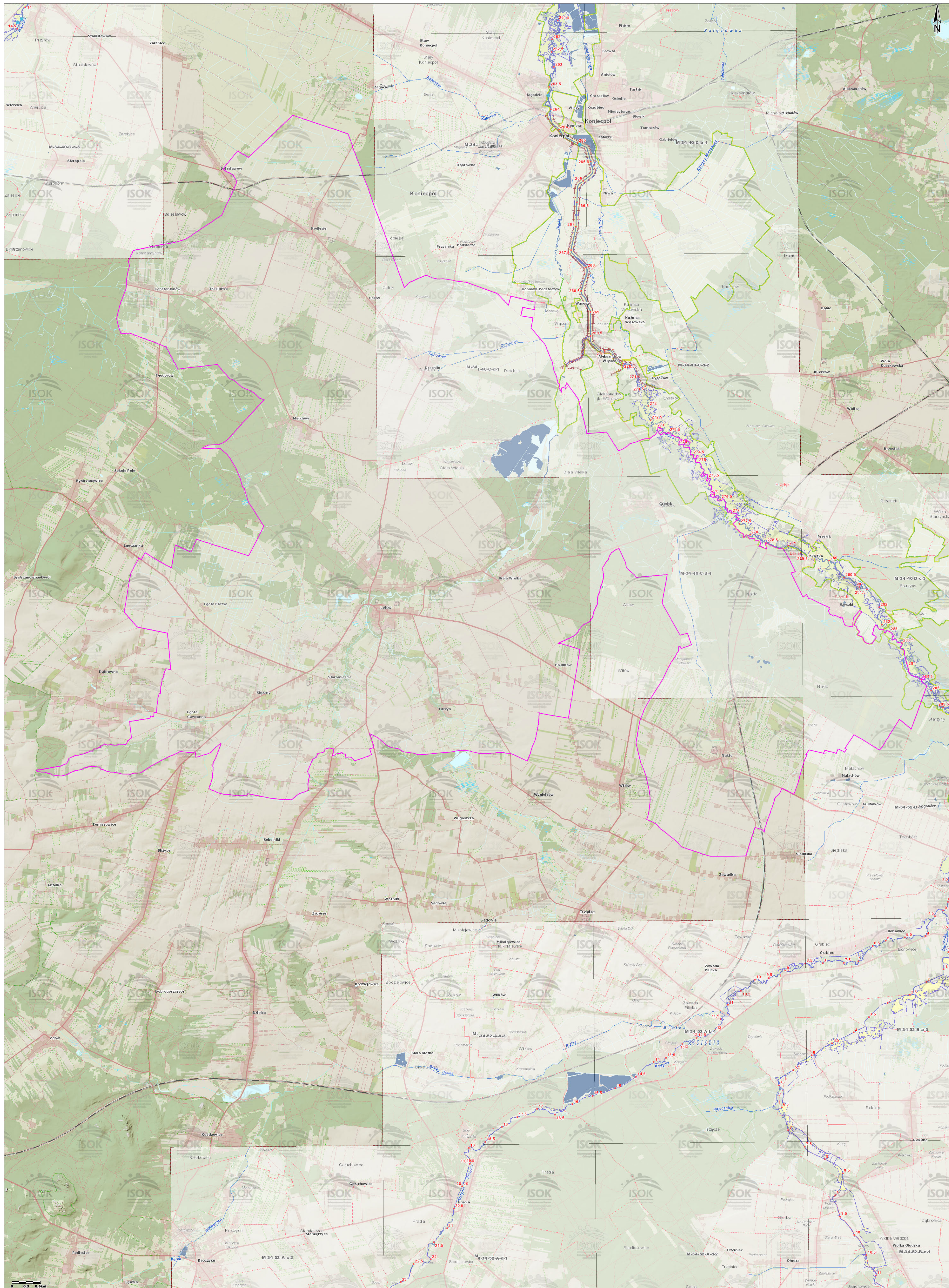
Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.
© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

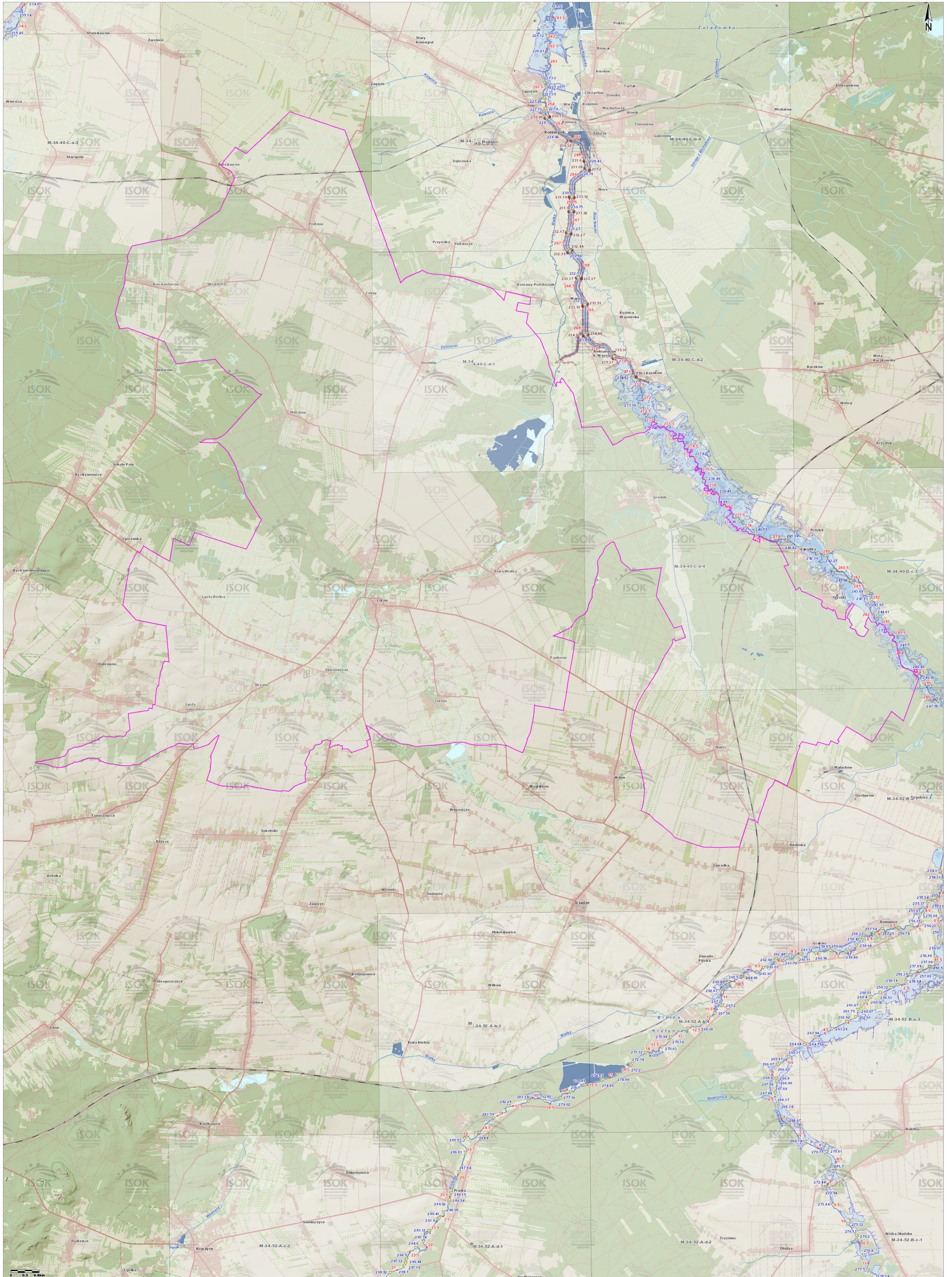
Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

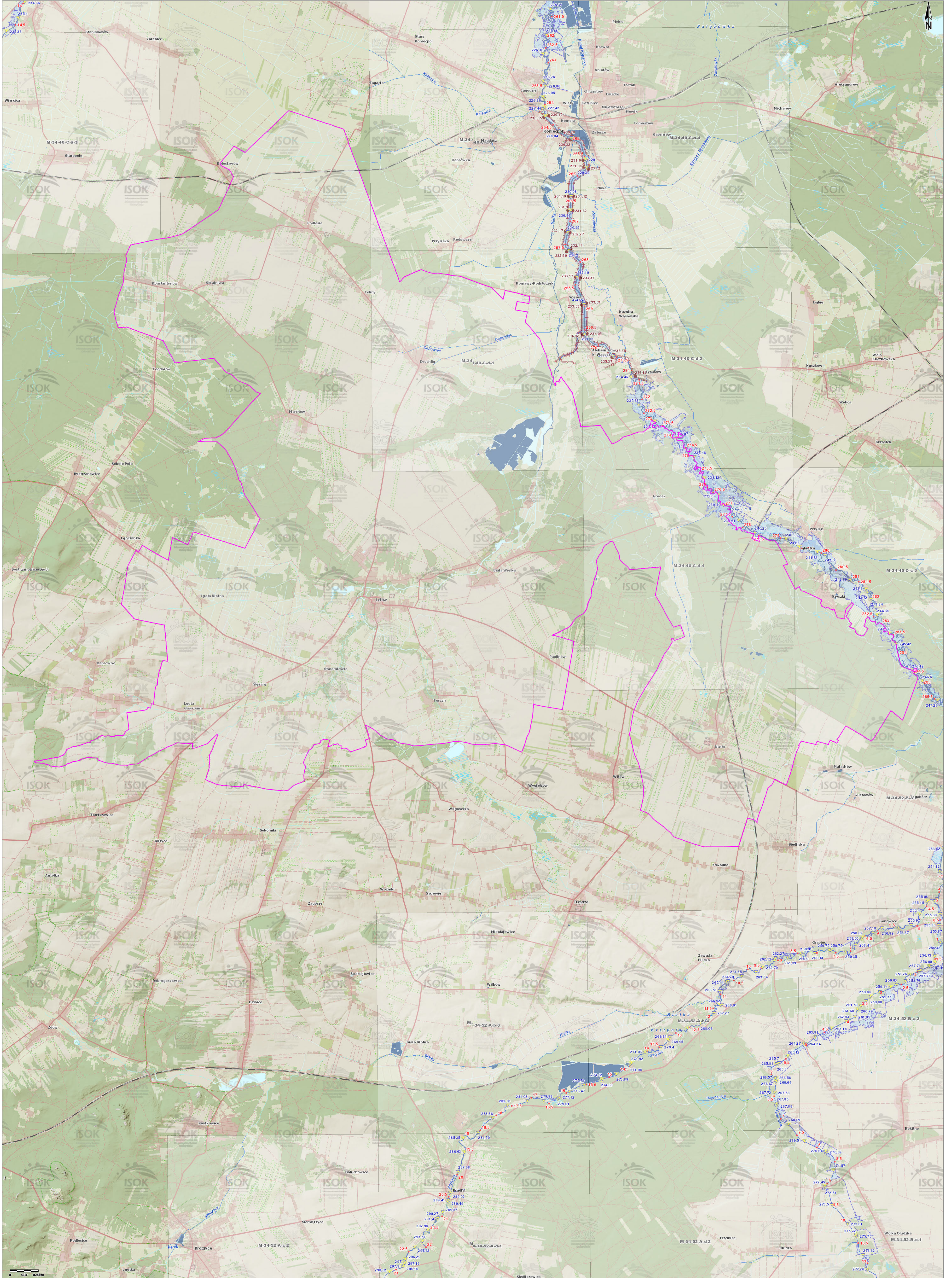
Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.
© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- 72,56 maksymalna rzędna zwierciadła wody
- 75,15 rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- głębokość wody [m]
 - $h \leq 0,5$
 - $0,5 < h \leq 2,0$
 - $2,0 < h \leq 4,0$
 - $h > 4,0$
- ciekły naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zapórę boczną
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

- klasy użytkowania terenu:
- tereny zabudowy mieszkaniowej
 - tereny przemysłowe
 - tereny komunikacyjne
 - lasy
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
 - grunty orne i uprawy trwałe
 - użytki zielone
 - tereny pozostałe
 - wody powierzchniowe
- kąpielisko
 - ujęcie wody podziemnej
 - ujęcie wody powierzchniowej
 - strefa ochronna ujęcia wody
 - ogród zoologiczny
 - obszar, obiekt zabytkowy
 - U- obiekt wpisany na listę UNESCO
 - pomnik ząglady
 - skansen, muzeum
 - biblioteka, archiwum
 - park narodowy
 - rezerwat przyrody
 - obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
 - obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

- zakłady przemysłowe:
- instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
 - zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- o kategorii działalności:
- przemysł energetyczny
 - produkcja i obróbka metali
 - przemysł mineralny
 - przemysł chemiczny
 - gospodarka odpadami
 - inne rodzaje działalności

- potencjalne ogniska zanieczyszczeń:
- składowisko odpadów komunalnych
 - składowisko odpadów przemysłowych
 - składowisko odpadów mieszanych
 - cmentarz
 - oczyszczalnia ścieków
 - przepompownia ścieków
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
 - 50 kilometr rzeki
 - ciekły naturalne i kanały
 - wał przeciwpowodziowy
 - zapora boczna
 - granica gminy
 - granica powiatu
 - granica województwa
 - granica państwa
 - granica gminy Lełów

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

- budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
- $\leq 2,0$
 - $> 2,0$
- budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
- $\leq 2,0$
 - $> 2,0$
- oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:
żłb. - żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.* - szkoła, *P* - jednostki Policji, *rem.* - jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej, *szpit.* - szpital, *san.* - sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum, *c. han.* - centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy, *d. wych.* - dom wychowawczy, *z. kar.* - zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy
- wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]
- obszary, dla których nie oblicza się strat
 - ≤ 1
 - 2 - 50
 - 51 - 150
 - 151 - 300
 - 301 - 600
 - > 600
 - 50 kilometr rzeki
 - obszar szczególnego zagrożenia powodzią
 - ciekły naturalne i kanały
 - wody powierzchniowe
 - wał przeciwpowodziowy
 - zapora boczna
 - granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
 - granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
 - granica gminy
 - granica powiatu
 - granica województwa
 - granica państwa
- KALISZ** 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Chotów** 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Rypinek** 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią